

# महाराष्ट्र विधानसभा

पहिले अधिवेशन, २०१५

तारांकित प्रश्नोत्तरांची यादी

गुरुवार, दिनांक १२ मार्च, २०१५ / फाल्गुन २१, १९३६ ( शके )

- |  |   |                     |
|--|---|---------------------|
| (१) वित्त आणि नियोजन, वने मंत्री   | } | यांचे प्रभारी विभाग |
| (२) ग्रामविकास आणि जलसंधारण, रोजगार हमी योजना, महिला व बाल कल्याण मंत्री |   |                     |
| (३) जलसंपदा मंत्री   |   |                     |
| (४) सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री                            |   |                     |

प्रश्नांची एकूण संख्या - ७०

मुंबईतील डोंगरी येथील बाल सुधार गृहाच्या दुरवस्थेबाबत

- (१) \* ५३१४ श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), प्रा.वर्षा गायकवाड (धारावी), श्री.दिलीप वळसे-पाटील (आंबेगाव), श्री.हनुमंत डोळस (माळशिरस), श्री.राहुल जगताप (श्रीगोंदा), श्री.अवधूत तटकरे (श्रीवर्धन), श्री.जितेंद्र आव्हाड (मुंब्रा कळवा), श्री.भास्कर जाधव (गुहागर), डॉ.सुरेश (भाऊ) खाडे (मिरज), श्री.रमेश कदम (मोहोळ), श्री.हसन मुश्रीफ (कागल), अॅड.आशिष शेलार (वांद्रे पश्चिम), श्री.जयंत पाटील (इस्लामपूर), अॅड.वारीस पठाण (भायखळा) : सन्माननीय महिला व बाल कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) मुंबईतील डोंगरी येथील बाल सुधार गृहाची दुरवस्था झाली असून त्यात राहत असलेल्या मुलांचे जीवन धोक्यात आल्याचे माहे जानेवारी, २०१५ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) तसेच बालसुधारगृहात २३० मुले आणि ७३ मुली असून यातील ५० टक्के मुलांच्या पालकांची माहिती उपलब्ध नसल्याचे माहे जानेवारी, २०१५ मध्ये निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उक्त बाल सुधार गृहाच्या दुरुस्तीचे काम करण्याबाबत व अनाथ मुलांच्या पालकांना शोधण्यासाठी व सुधारगृहाचे प्रश्न सोडविण्यासाठी कोणती तातडीची कार्यवाही करण्यात आली आहे वा येत आहे,

(४) अद्याप, याबाबत कार्यवाही करण्यात आली नसल्यास, त्यामागील विलंबाची कारणे काय आहेत ?

**श्रीमती पंकजा मुंडे:** (१) हे खरे नाही.

(२) हे खरे नाही, माहे जानेवारी, २०१५ मध्ये प्रवेशित २३० मुले व ७३ मुलीपैकी १३९ मुले व २४ मुली बाल कल्याण समिती, मुंबई शहर यांच्या आदेशान्वये संबंधित पालकांच्या ताब्यात देण्यात आलेल्या आहेत. तसेच उर्वरित मुलां-मुलींबाबत गृहभेट अहवाल / चौकशीची कार्यवाही सुरु आहे.

(३) व (४) चिल्ड्रेन्स एड सोसायटी संचलित सदर बालसुधारगृहाची इमारत (जेलर्स बंगलो) पाडून तेथे नवीन इमारत बांधण्याकरिता सन २०१५-१६ या आर्थिक वर्षात रु. २.३८ कोटी एवढी तरतूद प्रस्तावित करण्यात आली आहे.

तसेच, अनाथ बालकांच्या पालकांना शोधण्याकरिता संस्थेमार्फत परिविक्षा अधिकारी, बालमानसोपचार तज्ज्ञ व पोलिस स्टेशन अंतर्गत कार्यरत स्वयंसेवी संस्थांच्या प्रतिनिधीमार्फत प्रयत्न केले जातात.

-----

**रायपूर (ता. जि.जळगांव) येथील वाघूर या बहुउद्देशीय पाटबंधारे प्रकल्पाबाबत**

(२) \* ८९०८ श्री.गुलाबराव पाटील (जळगाव ग्रामीण) : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) रायपूर (ता. जि.जळगांव) येथील वाघूर या बहुउद्देशीय पाटबंधारे प्रकल्पाचे काम सन १९७५ मध्ये सुरू झाले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर प्रकल्पाच्या १९७५ मधील १२.३८ कोटी रूपयांच्या मूळ प्रशासकीय मान्यतेमध्ये सुधारणा करून सन २०११ मध्ये ती ११८३.५५ कोटी एवढी वाढवून देण्यात आली, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, अद्यापपर्यंत केवळ धरणाचे काम पूर्ण झाले असून डावा कालवा, उपसा सिंचन योजना आणि जल विद्युत प्रकल्प आदी कामे प्रलंबित आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, सदर कामे प्रलंबित राहण्याची कारणे काय आहेत आणि सदर कामे पूर्ण होण्याच्या दृष्टीकोनातून शासनाकडून कोणती कार्यवाही केली जात आहे ?

**श्री. गिरीष महाजन :** (१) होय.

(२) होय.

(३) अंशतः खरे आहे.

वाघुर प्रकल्प धरणाचे काम १०० % पूर्ण (संकल्पीत पाणीसाठा ३२५ दलघमी) व डाव्या कालव्याचे काम १०० % पूर्ण झाले असून, उजवा कालव्याचे काम ७५% पूर्ण झाले आहे. उपसा सिंचन योजनेचे काम प्रगतीपथावर आहे.

धरण पायथ्याशी नियोजित जलविद्युत योजनेचे काम अंतीम टप्प्यात आहे.

(४) मुख्यतः भुसंपादनाच्या विरोधामुळे वितरण प्रणालीचे कामास विलंब झाला आहे. सदर विरोध कमी होण्यासाठी संबंधीत प्रतिनिधी समवेत अधिका-यांनी वेळोवेळी स्थानिकांशी चर्चेद्वारे समस्या सोडविण्याचा प्रयत्न केला आहे. एकूण ३८५७० हेक्टर प्रकल्पिय सिंचन क्षमतेपैकी १५,९९२ हेक्टर सिंचन क्षमता निर्माण झाली आहे.

-----

**राज्यात सार्वजनिक आरोग्य विभागात डॉक्टरांसह तीस टक्के पदे रिक्त असल्याने राज्यभरातील रुग्णांना पुरेशा प्रमाणात औषधोपचार मिळत नसल्याबाबत**

(३) \* ५९८९ श्री.छगन भुजबळ (येवला), श्री.रमेश कदम (मोहोळ), श्री.हसन मुश्रीफ (कागल), श्री.जितेंद्र आव्हाड (मुंबा कळवा), श्री.राहुल जगताप (श्रीगोंदा), श्री.बाबुराव पाचर्णे (शिरूर), श्री.संदीप नाईक (ऐरोली), श्री.किसन कथोरे (मुरबाड), श्री.गोवर्धन शर्मा (अकोला पश्चिम), श्रीमती माधुरी मिसाळ (पर्वती), श्री.जगदीश मुळीक (वडगाव शेरी), श्री.योगेश टिळेकर (हडपसर), श्री.भिमराव तापकीर (खडकवासला), श्री.दत्तात्रय भरणे (इंदापूर), श्री.सुनिल राऊत (विक्रोळी), श्री.शिरीषदादा चौधरी (अमळनेर), श्री.प्रकाश आंबिटकर (राधानगरी), श्री.राजेश क्षीरसागर (कोल्हापूर उत्तर), श्री.शरददादा सोनवणे (जुन्नर), श्री.प्रशांत बंब (गंगापूर) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्यात सार्वजनिक आरोग्य विभागात डॉक्टरांसह तीस टक्के पदे रिक्त असल्याने राज्यभरातील रुग्णांना पुरेशा प्रमाणात औषधोपचार मिळत नाही हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनामार्फत चौकशी केली आहे काय,
- (३) असल्यास, चौकशीत काय आढळून आले व तदनुसार राज्यभरातील रुग्णालयातील डॉक्टर आणि कर्मचाऱ्यांची पदे पूर्ण क्षमतेने भरणेबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) अद्याप, कोणतीच कार्यवाही केली नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत?

**डॉ. दीपक सावंत :** (१) हे अंशतः खरे आहे.

सार्वजनिक आरोग्य विभागात गट-अ ते गट-ड संवर्गातील एकूण ५३४७९ पदे मंजूर असून त्यापैकी ४००१६ पदे भरलेली आहे व १३४६० पदे रिक्त आहेत. रिक्त पदांचे प्रमाण २५ टक्के आहे. उपलब्ध वैद्यकीय अधिकारी व कर्मचारी यांचेकडून रुग्णांना आवश्यक सर्व औषधोपचार दिले जातात व रुग्ण सुविधा उपलब्ध करून दिल्या जातात. तसेच राष्ट्रीय ग्रामीण आरोग्य अभियानांतर्गत अधिकारी / कर्मचा-यांच्या सेवा कंत्राटीतत्वावर उपलब्ध करून दिल्या जातात. त्यामुळे रुग्णांची गैरसोय होत नाही.

(२) प्रश्न उद्भवत नाही

(३) वैद्यकीय अधिकारी वर्ग-१ ची नामनिर्देशनाच्या रिक्त पदांचे मागणीपत्र सादर करण्यात आले आहे व पदोन्नतीची रिक्त पदे भरण्याबाबतची कार्यवाही सुरु आहे तसेच वैद्यकीय

अधिकारी गट-अ सर्वर्गाची तसेच गट-क कर्मचा-यांची रिक्त पदे स्थायी स्वरूपात भरण्याबाबत स्वतंत्र निवड मंडळामार्फत कार्यवाही सुरु आहे, तसेच वैद्यकीय अधिका-यांच्या कंत्राटी पध्दतीने रिक्त पदांवर नेमुणका देण्याबाबतचा निर्णय घेण्यात आला असून त्यानुसार कार्यवाही करण्यात येत आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

-----

**राज्यातील जिल्हा सरकारी रुग्णालयांत औषधांच्या उपलब्धतेअभावी रुग्णांना वेळेवर व नियमित उपचार व औषधे मिळत नसल्याबाबत**

(४) \* ११०८ श्रीमती निर्मला गावित (इगतपूरी), श्री.संतोष टारफे (कळमनुरी), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), श्री.सुभाष देशमुख (सोलापूर दक्षिण), श्री.धनजंय (सुधीर हरी) गाडगीळ (सांगली) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील विशेषतः सोलापूर व सांगली जिल्हा सरकारी रुग्णालयांत औषधांच्या व श्वानदंश लसीच्या उपलब्धतेअभावी रुग्णांना वेळेवर व नियमित औषधोपचार मिळत नाहीत तसेच यंत्र सामुग्रीला पुरेशा प्रमाणात रसायने मिळत नसल्यामुळे कोट्यावधी रुपयांची यंत्रसामुग्री धूळ खात पडली असल्याचे माहे जानेवारी, २०१५ रोजी वा त्यासुमारास उघडकीस आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, जिल्हा सरकारी रुग्णालयात औषधांचा साठा उपलब्ध करण्याबाबत तसेच आवश्यक रसायन साठा उपलब्ध करण्याबाबत शासनाने कोणती तातडीची कार्यवाही केली आहे वा करण्यात येत आहे,

(३) अद्याप कोणतीच कार्यवाही करण्यात आली नसल्यास विलंबाची कारणे काय आहेत ?

**डॉ. दीपक सावंत :** (१) हे खरे नाही.

वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभागाच्या अखत्यारितील सोलापूर व सांगली येथील शासकीय रुग्णालयात सध्या बहुतांशी जीवरक्षक औषधे तसेच जीवनावश्यक व इतर आवश्यक औषधांचा साठा मुबलक प्रमाणात उपलब्ध आहे.

सार्वजनिक आरोग्य विभागाच्या अखत्यारित असलेल्या रुग्णालयासाठी अत्यावश्यक असलेला औषधीसाठीही पुरेशा प्रमाणात उपलब्ध आहे.

(२) व (३) प्रश्न उद्भवत नाही.

-----

**लेंडी (ता.मुखेड, जि.नांदेड) या आंतरराज्य प्रकल्पाच्या कालव्याचे काम  
निकृष्ट व अपूर्ण ठेवणाऱ्या कंत्राटदारावर कारवाई करण्याबाबत**

(५) \* १००६८ श्री.सुभाष साबने (देगलूर) : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) लेंडी (ता.मुखेड, जि.नांदेड) या आंतरराज्य प्रकल्पाच्या आंध्रप्रदेश (पाईप लाईन) (कि.मी.१९ ते २६.५०) या कालव्याचे काम निकृष्ट दर्जाचे करून (४० टक्के) उर्वरित काम अनेक वेळा मुदतवाढ देवून सुध्दा प्रलंबित ठेवण्याचा प्रकार झालेला आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) तसेच या प्रकल्पाच्या मुख्य कालव्याचे काम (कि.मी. १ ते १९ मधील मातीकाम बांधकाम व अस्तरीकरण करणे) सन २००६ पासून अनेकवेळा मुदतवाढ देवून सुध्दा अद्यापी अपूर्ण अवस्थेत व संधगतीने करित असल्याप्रकरणी के.जे.इन्फास्ट्रक्चर या कंपनीवर दंडात्मक कारवाई करण्यात आली आहे काय,
- (३) असल्यास, दंडात्मक कारवाईचे स्वरूप काय आहे,
- (४) अद्यापी कारवाई झाली नसल्यास त्याची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन : (१) हे खरे नाही.

- (२) कंत्राटदारास सन २००७ ते २०१३ या कालावधीत कालव्याकरीता १७.०६ कि.मी. लांबीची जमीन टप्पाटप्प्याने हस्तांतरीत केलेली आहे व उर्वरित १.९४ कि.मी. लांबीत जमीन अद्याप हस्तांतरीत केलेली नाही. त्यामुळे दंडात्मक कार्यवाही करणेत आली नाही.
- (३) प्रश्न उद्भवत नाही.
- (४) भूसंपादन अडचणीमुळे कामे अपूर्ण आहेत, त्यामुळे दंडात्मक कार्यवाही करणेत आली नाही.

**मुंबई शहरातील ट्रॉम्बेतील ई-सेक्टर परिसरातील आंबेडकर नगर ते डी क्यु लाईन या भागात  
काही भूमाफियांकडून गेल्या दोन ते तीन वर्षांपासून तिवरांची होत असलेली कत्तल**

(६) \* ६५४४ श्री.अशोक पाटील (भांडूप पश्चिम), श्री.तुकाराम काते (अणुशक्ती नगर) :  
सन्माननीय वने मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) गेल्या दोन ते तीन वर्षांपासून मुंबई शहरातील ट्रॉम्बेतील ई-सेक्टर परिसरातील आंबेडकर नगर ते डी क्यु लाईन या भागात काही भूमाफियांकडून तिवरांची कत्तल सुरू असून त्यानंतर या झाडांवर रात्रीच्या वेळी मोठ्या प्रमाणात मातीचा भराव टाकून ही जागा अडविण्याचा प्रकार होत असल्याचे दि.१९/११/२०१४ रोजी वा त्यासुमारास उघडकीस आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, याप्रकरणी चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले,
- (३) तदनुसार पुढे कोणती कारवाई करण्यात आली आहे वा येत आहे,
- (४) नसल्यास, त्याची कारणे काय आहेत?

**श्री. सुधीर मुनगंटीवार :** (१) दि. २/५/२०१४ रोजी मौजे ट्रॉम्बे येथील आंबेडकर नगर येथे कांदळवन क्षेत्रात अनधिकृत झोपड्या बांधण्यात आल्याचे तसेच दि. १५/९/२०१४ रोजी चित्ता कॅम्प, डॉ. आंबेडकर नगर भागात कांदळवनाची झाडे तोडून, भरणी करून त्यावर झोपड्या बांधण्यात येत असल्याची तक्रार प्राप्त झाली आहे.

(२) वरील तक्रारीच्या अनुषंगाने दि. ८/५/२०१४ रोजी केलेल्या चौकशीत मौजे ट्रॉम्बे येथील राखीव वन सर्व्हे क्र. १५२ वर बांबू, पत्रे व प्लास्टिकच्या सहाय्याने ४ कच्च्या झोपड्या तयार केल्याचे आढळून आले. तसेच दि. १७/१०/२०१४ रोजी विभागीय वनाधिकारी कांदळवन संधारण घटक, मुंबई यांनी केलेल्या चौकशीत सदर क्षेत्रात बांबू, पत्रे व प्लास्टिकच्या सहाय्याने २३ कच्च्या झोपड्या बांधल्या असल्याचे आढळून आले.

(३) दि. ८/५/२०१४ रोजी वन कर्मचा-यांनी गुन्हा नोंदवून स्थानिक पोलीसांच्या मदतीने कांदळवन क्षेत्रातील चारही झोपड्या निष्कासित केल्या आहेत. तसेच दि. २०/११/२०१४ रोजी गुन्हा नोंदवून वन विभाग, महसूल विभाग व बृहन्मुंबई महानगर पालिकेचे कर्मचारी यांचे समवेत संयुक्त कारवाई करून २३ झोपड्या निष्कासित करून कांदळवन क्षेत्र मोकळे केले आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

-----

**आजरा (जि. कोल्हापूर) येथील वनस्पती व जैवविविधता  
पार्क देखभाली अभावी बकाल झाला असल्याबाबत**

**(७) \* ८७४८ श्रीमती संध्यादेवी देसाई-कुपेकर (चंदगड), श्री.भास्कर जाधव (गुहागर) :**

सन्माननीय कृषी मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) आजरा (ता. आजरा, जि. कोल्हापूर) येथे सुमारे १८ एकर क्षेत्रावर ६५ लाख रुपये खर्च करून उभारण्यात आलेला औषधी, सुगंधी वनस्पती व जैवविविधता पार्क सन २०१३ मध्ये उभारला असता सदर पार्कला अवकळा निर्माण झाली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास सदर पार्कची देखभाल करण्यासाठी कामगार नेमून पार्कची सुधारणा करणेबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) अद्याप कोणतीच कार्यवाही केली नसल्यास विलंबाची कारणे काय आहेत ?

**श्री.एकनाथराव खडसे :** (१) हे खरे नाही. कोल्हापूर जिल्ह्यातील आजरा तालुक्यामध्ये रु. ६७.९९ लाख इतका निधी खर्च करून १६ हेक्टर क्षेत्रावर शासकीय फळरोपवाटिके अंतर्गत सुगंधी वनस्पती व जैवविविधता पार्क ची उभारणी केलेली आहे. सदर फळरोपवाटिकेमधील फळझाडे, मातृवृक्ष, औषधी व सुगंधी वनस्पती उत्तम स्थितीत असून सदर फळरोपवाटिका स्थापनेपासून चांगल्या नफ्यामध्ये आहे.

(२) व (३) प्रश्न उद्भवत नाही.

-----

वांद्रे, फोपळी (ता.मुरुड) व करंजी, खापरी (ता.रोहा जि.रायगड) येथील  
वांद्रे पोपळी धरणाला असलेला ग्रामस्थांचा विरोध

(८) \* ७६९१ श्री.सुभाष उर्फ पंडितशेठ पाटील (अलिबाग), श्री.धैर्यशील पाटील (पेण) :

सन्माननीय पाणीपुरवठा आणि स्वच्छता मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुरुड तालुक्यातील वांद्रे, फोपळी व रोहा तालुक्यातील करंजी, खापरी (जि.रायगड) येथील वांद्रे पोपळी या प्रस्तावित धरणामुळे सुमारे २०० शेतकऱ्यांना स्थलांतर करावे लागते, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, महसूल व वन विभागाने शेतकऱ्यांच्या मालकीची ७/१२ वर नोंद न करता प्रस्तावित धरण परिसरात मानवी वस्ती नाही असे दाखवून ही जागा सदर प्रकल्पाला ओसाड जागा म्हणून दाखविली, हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, शेतकऱ्यांच्या मागणीनुसार सदर जमिनीवर सर्व्हे नंबर व गट नंबर यांना वन कायद्याची तरतूद लागू होते अगर कसे याबाबतचा अहवाल वनाधिकारी यांचेकडे मागणी केलेली असून सदरचा अहवाल अद्यापर्यंत प्रलंबित आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, सदर धरणाला शेतकऱ्यांचा विरोध असल्याने मौजे उसरोली हद्दीत वडघर, ता.मुरुड येथे अपूर्ण अवस्थेत असलेले धरणाचे काम पूर्ण करणेसाठी शासन कोणती कार्यवाही करणार आहे ?

श्री. बबनराव लोणीकर : (१) हे अंशतः खरे आहे.

२०० शेतकऱ्यांना स्थलांतर करावे लागत नसून, बुडित क्षेत्रातील ३० कुटुंबातील १०७ लोकांना स्थलांतर करावे लागणार आहे.

(२) हे खरे नाही.

सदर प्रकल्प अन्वेषणाधीन असल्यामुळे पाटबंधारे खात्यामार्फत शेतकऱ्यांच्या मालकीचे ७/१२ चे उतारे जमा केलेले नाही.

(३) हे खरे नाही.

(४) या धरणाकरिता आवश्यक असणाऱ्या जमिनी वन जमिनीत असल्यामुळे त्या जमिनीत अभयारण्य असल्याने, तसेच योजनेच्या कामासाठी वनजमिनी मिळण्याची शक्यता नसल्यामुळे सदर योजनेसंदर्भात यापुढील कार्यवाही करण्यात आली नाही.

-----

राज्यातील जिल्हा परिषदांवर पडणारा ताण हलका करण्यासाठी  
ग्रामपंचायतींचे संगणकीयकरण करण्याबाबत

(९) \* ६४६६ श्री.सुनिल प्रभू (दिंडोशी), श्री.सदा सरवणकर (माहिम), श्री.सुरेश गोरे (खेड आळंदी), श्री.राणाजगजीतसिंह पाटील (उस्मानाबाद), श्री.रमेश कदम (मोहोळ), श्री.राहुल मोटे (परांडा), श्री.सुरेश लाड (कर्जत), श्री.जितेंद्र आव्हाड (मुंब्रा कळवा), डॉ.राहुल पाटील (परभणी) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्यातील जिल्हा परिषदा या मिनी मंत्रालय म्हणून ओळखल्या जात असल्याने परिषदांवर पडणार ताण हलका करण्यासाठी व ग्रामीण भागातील लोकांना परिषदांच्या योजनांचा लाभ सुलभरित्या मिळावा यासाठी ग्रामपंचायतीचे संगणकीयकरण तसेच विविध योजना ऑनलाईन करण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, शासनाने आतापर्यंत त्यावर काय निर्णयात्मक कार्यवाही केली आहे व अंमलबजावणीस किती कालावधी लागणार आहे,
- (३) अद्याप विचाराधीन प्रस्तावावर निर्णय घेतला नसल्यास विलंब लागण्याची कारणे काय ?

**श्रीमती पंकजा मुंडे :** (१) व (२) राज्यातील सर्व पंचायती राज संस्था (जिल्हा परिषद, पंचायत समिती व ग्रामपंचायत) यांचे कामात एकसुत्रता व पारदर्शकता आणण्यासाठी केंद्रशासनाच्या ई-पंचायत प्रकल्पांतर्गत पंचायती राज संस्थांच्या दैनंदिन कामाशी निगडित विविध ११ प्रकारच्या आज्ञावली विकसित केल्या आहे.

तसेच ग्रामपंचायतशी निगडित कामकाजासाठी संग्राम सॉफ्ट ही आज्ञावली राज्यस्तरावर विकसित केली आहे. व त्याची अंमलबजावणी करण्यात येत आहे. राज्यात ई-पंचायत हा प्रकल्प संग्राम (संगणकीय ग्रामीण महाराष्ट्र) या नावाने राबविण्यात येत आहे.

- (३) प्रश्न उद्भवत नाही.

-----

**मराठवाडा विभागातील सिंचनक्षेत्र वाढविण्यासाठी ४०० कोटी रुपये खर्च करून २ हजार ६६३ कोल्हापूरी बंधारे बांधण्यात आल्याबाबत**

(१०) \* ११४३२ श्री.विनायकराव जाधव-पाटील (अहमदपूर), श्री.बसवराज पाटील (औसा) :

सन्माननीय जलसंधारण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) मराठवाडा विभागातील सिंचनक्षेत्र वाढविण्यासाठी ४०० कोटी रुपये खर्च करून २ हजार ६६३ कोल्हापूरी बंधारे बांधण्यात आले आहेत, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सदरहू बांधण्यात आलेल्या कोल्हापूरी पध्दतीच्या बंधान्यापैकी बहुतांश बंधारे नादुरुस्त अवस्थेत असून ५१२ बंधान्यांना एकही दरवाजा नसल्यामुळे सिंचनासाठी करण्यात आलेला हा कोट्यावधीचा खर्च वाया जात आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, मराठवाड्यातील उभारण्यात आलेल्या २ हजार ६६३ कोल्हापूरी पध्दतीच्या बंधान्याच्या कामांची सखोल चौकशी करण्यात आली आहे काय,
- (४) असल्यास, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुसार पुढे कोणती कारवाई करण्यात आली आहे काय ?

**श्रीमती पंकजा मुंडे:** (१) होय, हे अंशतः खरे आहे.

मराठवाडा प्रदेशात जलसंधारण विभागामार्फत एकूण २७८६ कोल्हापूर पध्दतीचे बंधारे बांधण्यात आले आहेत त्यासाठी रुपये ३९२.३७ कोटी निधी खर्च करण्यात आला आहे.



(२) हे खरे नाही.

सदर २७८६ बंधा-यांपैकी फक्त २२ बंधा-यांना दरवाजे नाहीत तसेच १६ बंधारे नादुरुस्त आहेत.

(३) अशा प्रकारची चौकशी करण्यात आलेली नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

-----

सिंचन गैरव्यवहाराची चौकशी करण्यासाठी लाचलूचपत प्रतिबंधक विभागाला जलसंपदा आणि कोकण पाटबंधारे विभाग महामंडळ आवश्यक कागदपत्रे उपलब्ध करून देत नसल्याबाबत

(११) \* ७४७१ अॅड.आशिष शेलार (वांद्रे पश्चिम), श्री.चंद्रकांत सोनवणे (चोपडा), बच्चू कडू (अचलपूर), अनिल बांडे (मोर्शी) : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) सिंचन गैरव्यवहाराची चौकशी करण्यासाठी लाचलूचपत प्रतिबंधक (एन्टी करप्शन) विभागाला जलसंपदा आणि कोकण पाटबंधारे विभाग महामंडळ आवश्यक कागदपत्रे उपलब्ध करून देत नसल्याचे माहे जानेवारी, २०१५ व त्या दरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, अशाप्रकारे ए.सी.बी.ला चौकशी करण्यासाठी ही कागदपत्रे त्वरित उपलब्ध करून देण्यासाठी शासनातर्फे कोणती उपाययोजना केली आहे वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय ?

श्री. गिरीष महाजन : (१) हे खरे नाही.

(२) व (३) प्रश्न उद्भवत नाही.

-----

केळकर समितीने केलेल्या शिफारशीबाबत

(१२) \* ५८२८ श्री.कुणाल पाटील (धुळे ग्रामीण), श्री.योगेश (बापू) घोलप (देवळाली), डॉ.संजय रायमुलकर (मेहकर), श्री.सुभाष साबने (देगलूर), श्री.अर्जुन खोतकर (जालना), श्री.अस्लम शेख (मालाड पश्चिम), श्री.भास्कर जाधव (गुहागर), श्री.रमेश कदम (मोहोळ), श्री.जितेंद्र आव्हाड (मुंब्रा कळवा), श्री.संदीपानराव भुमरे (पैठण), श्री.चंद्रकांत सोनवणे (चोपडा) : सन्माननीय नियोजन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुंबई विदर्भ आणि मराठवाड्यातील अनुषेशाचे निर्मूलन आणि विकास खर्चाचे समन्यायी वाटप करण्यासाठी शासनाने नेमलेल्या डॉ. केळकर समितीच्या अहवालावर विचार करण्यासाठी राज्य सरकारने एक मंत्रीमंडळ उपसमिती स्थापन केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, केळकर समितीने केलेल्या शिफारशीवर मंत्रीमंडळाने निर्णय घेतला आहे काय,

- (३) समितीने केलेल्या सूचनानुसार तपशिल अहवाल शासनास सादर करण्यात आला आहे काय,
- (४) असल्यास, उक्त प्रकरणी कोणती कार्यवाही करण्यात आली वा येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची सर्वसाधारण कारणे काय आहेत?

**श्री. सुधीर मुनगंटीवार :** (१) होय, हे खरे आहे.

(२), (३), (४), (५) डॉ.केळकर यांच्या अध्यक्षतेखालील समतोल प्रादेशिक विकास उच्चस्तरीय समितीच्या अहवालातील शिफारशींवर सर्व प्रशासकीय विभागांचे अभिप्राय मागविण्यात आले आहेत. समितीच्या अहवालातील शिफारशी व प्रशासकीय विभागांचे त्यावरील अभिप्राय विचारात घेऊन, शिफारशी स्विकारण्यासंदर्भात उपसमितीने आपला अहवाल मंत्रिमंडळास सादर करावयाचा आहे.

-----

**कोडोली (जि.कोल्हापूर) येथील उपजिल्हा रुग्णालयातील चार  
वैद्यकीय अधिकाऱ्यांची पदे रिक्त असल्याबाबत**

(१३) \* ७११० श्री.राजेश क्षीरसागर (कोल्हापूर उत्तर), डॉ.सुजित मिणचेकर (हातकणंगले), श्री.प्रकाश आंबिटकर (राधानगरी), श्री.हसन मुश्रीफ (कागल), श्री.जितेंद्र आव्हाड (मुंब्रा कळवा), श्री.रमेश कदम (मोहोळ) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) कोडोली (जि.कोल्हापूर) येथील उपजिल्हा रुग्णालयातील स्त्रीरोगतज्ञ, अस्थिरोगतज्ञ, अर्थोसर्जन, बालरोगतज्ञ ही चार वैद्यकीय अधिकारी पदे गेल्या सहा महिन्यांपासून रिक्त असल्याचे नुकतेच माहे जानेवारी, २०१५ मध्ये वा त्या सुमारास निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उक्त पदे रिक्त असल्यामुळे गेल्या सहा महिन्यांपासून एकही शस्त्रक्रिया झाली नसल्याचेही निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, याबाबत शासनाने सखोल चौकशी केली आहे काय, त्यात काय आढळून आले आहे,
- (४) तदनुसार उक्त पदे तात्काळ भरण्याबाबत शासन स्तरावर काय कार्यवाही करण्यात आली वा येत आहे,
- (५) नसल्यास, त्याची कारणे काय आहेत ?

**डॉ. दीपक सावंत :** (१) अशंत: खरे आहे.

उप जिल्हा रुग्णालय कोडोली जि. कोल्हापूर हे ५० खाटांचे रुग्णालय आहे. ५० खाटांच्या रुग्णालयासाठी निश्चित केलेल्या तज्ञांच्या प्रमाणकानुसार सदर रुग्णालयात अस्थिरोगतज्ञाचे पद मंजूर नाही.

तसेच स्त्रीरोगतज्ञ हे पद दि. ०७.०९.२०१४ पासून व बालरोगतज्ञ हे पद दि. ०२.१२.२०१४ पासून बदलीने रिक्त झाले आहेत.

(२) हे खरे नाही.

उप जिल्हा रुग्णालय कोडोली जि. कोल्हापूर येथे माहे ऑगस्ट, २०१४ ते जानेवारी, २०१५ अखेर एकूण ७७४ शस्त्रक्रिया झाल्या आहेत.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

(४) वैद्यकीय अधिका-यांची रिक्त पदे स्थायी स्वरूपात भरण्याबाबत स्वतंत्र निवड मंडळामार्फत कार्यवाही सुरु आहे. तसेच कंत्राटी पध्दतीने रिक्त पदांवर नेमणुका देण्याबाबतचा निर्णय घेण्यात आला असून त्यानुसार कार्यवाही करण्यात येत आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यात सध्या गर्भापाताचे प्रमाण वाढत असून मागील काही महिन्यात राज्यात तब्बल ८५ हजार ६११ गर्भपात करण्यात आले असल्याबाबत

(१४) \* ५८९७ प्रा.वर्षा गायकवाड (धारावी), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), श्री.डी.एस.अहिरे (साक्री), श्री.राधाकृष्ण विखे-पाटील (शिर्डी), श्री.राजेश क्षीरसागर (कोल्हापूर उत्तर), डॉ.सुजित मिणचेकर (हातकणंगले) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात सध्या गर्भापाताचे प्रमाण वाढत असून मागील काही महिन्यात राज्यात तब्बल ८५ हजार ६११ गर्भपात करण्यात आल्याचा गंभीर प्रकार नुकताच निदर्शनास आला, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, याप्रकरणी चौकशी करण्यात आली आहे काय,

(३) असल्यास, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुसार दिवसेंदिवस वाढत असलेले गर्भपाताचे प्रकार रोखण्याबाबत तसेच गर्भपात करणा-या केंद्रावर कठोर कारवाई करण्याबाबत शासनाने कोणती तातडीची कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) अद्याप कोणतीच कार्यवाही करण्यात आली नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

(उत्तर आले नाही.)

**सातारा सिव्हील रुग्णालयातील सिटीस्कॅन मशिन बंद असल्याने  
रुग्णांना सिटीस्कॅनची सेवा मिळत नसल्याबाबत**

(१५) \* ६१२६ श्री.शशिकांत शिंदे (कोरेगाव), श्री.हनुमंत डोळस (माळशिरस), श्री.राहुल जगताप (श्रीगोंदा), श्री.अवधूत तटकरे (श्रीवर्धन), श्री.जितेंद्र आव्हाड (मुंब्रा कळवा), श्री.मकरंद जाधव-पाटील (वाई), श्री.भास्कर जाधव (गुहागर), श्री.हसन मुश्रीफ (कागल), श्री.सुरेश लाड कर्जत), श्री. रमेश कदम (मोहोळ) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) सातारा जिल्ह्यातील सिव्हील रुग्णालयातील सिटीस्कॅन मशिन बंद असल्याने रुग्णांना सिटीस्कॅनची सेवा मिळत नसल्याने गत तीन महिन्यात नागरीकांनी अनेक वेळा मोर्चा आंदोलने केली आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनामार्फत चौकशी केली आहे काय,

(३) असल्यास, चौकशीत काय आढळून आले व तदनुसार रुग्णांना योग्य उपचार मिळावेत म्हणून सिटीस्कॅन सेवा पुरविण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) अद्याप कोणतीच कार्यवाही केली नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

**डॉ. दीपक सावंत :** (१) अंशतः खरे आहे.

(२) व (३) जिल्हा रुग्णालय, सातारा येथे पीपीपी अंतर्गत रेडिओ डायग्नोस्टीक सेंटर कार्यान्वित करण्यासाठी संबंधित कंपनीस जिल्हा शल्य चिकित्सक, सातारा यांच्याकडून जागा उपलब्ध करून दिलेली असून विद्युत कामे सार्वजनिक बांधकाम (विद्युत) यांच्याकडून पूर्ण झालेली आहेत. या अनुषंगाने जिल्हा रुग्णालय सातारा मधील सी.टी.स्कॅन यंत्र कराड येथे स्थानांतरीत करणेत आले तेव्हापासून म्हणजे सप्टेंबर, २०१३ पासून आर.जी.जे.ए.वाय. व जे.एस.एस.के.वाय. रुग्णांसाठी आवश्यक असणारे सी.टी.स्कॅन हे खाजगी रुग्णालयातून कमी दराने करून घेतली जातात व त्यांना रक्कम अदा केली जाते. तसेच बी.पी.एल. व केसरी कार्डधारक रुग्णांना ही सुविधा अर्ध्या किंमतीत उपलब्ध करून देण्यात येत आहेत.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

-----

**मध्य वैतरणा धरणाच्या ठिकाणी जलविद्युत प्रकल्पास मंजूरी देण्याबाबत**

(१६) \* ६५४९ श्री.सुनिल शिंदे (वरळी), श्री.सदा सरवणकर (माहिम) : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मध्य वैतरणा येथे मुंबई महानगरपालिकेने केंद्र व राज्य सरकारच्या आर्थिक मदतीने उभारलेल्या धरणाच्या ठिकाणी ५० मेगावॉट क्षमतेचा जल विद्युत प्रकल्प निर्माण करण्यासाठी

महानगरपालिकेने मे.ट्रीगॉन कन्सल्टंट सल्लागारांना नेमून व यासाठी कंत्राटदाराला ६० लाख ५० हजार रुपये मानधन दिल्यानंतर कंत्राटदाराने प्रकल्पासाठी प्राथमिक अभ्यास, भूगर्भीय व तांत्रिक सर्व्हेक्षण, आर्थिक सुसाध्यता अहवाल तयार करून कोयना संकल्प चित्रे जलसंपदा विभागास कामाचा अहवाल सादर केला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, जलसंपदा विभागाने सादर अहवालास मंजूरी दिलेली नाही, हे ही खरे आहे काय,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

**श्री. गिरीष महाजन :** (१) अंशतः खरे आहे.

मे.ट्रीगॉन कन्सल्टंट प्रा.लि. मुंबई यांनी बृहन्मुंबई महानगरपालिकेच्या वतीने मध्य वैतरणा धरण पायथा जलविद्युत प्रकल्पाचा २५ मे.वॅ.स्थापित क्षमतेचा आर्थिक व्यवहार्यता अहवाल अधीक्षक अभियंता कोयना संकल्पचित्र मंडळ, पुणे यांना दि. २५/०३/२०१० चे पत्राने सादर केला होता.

(२) होय, हे खरे आहे.

(३) बृहन्मुंबई महानगरपालिकेस सर्व्हेक्षण व अन्वेक्षण करून प्रकल्प अहवाल सादर करण्यास शासनाने परवानगी (Letter of Permission ) दिली नव्हती. त्यामुळे प्रकल्प अहवालास मान्यता देण्याचा प्रश्न उद्भवला नाही. आर्थिक व्यवहार्यता अहवाल बृहन्मुंबई महानगरपालिकेस दि. २४/६/२०१० रोजी परत केला आहे.

-----

**सिंधुदुर्ग जिल्हा परिषदेमार्फत जिल्हा परिषद कृषी अधिकारी  
(गट-क) पदाच्या लेखी परीक्षेबाबत**

(१७) \* ६०७३ श्री.दिलीप वळसे-पाटील (आंबेगाव), श्री.हनुमंत डोळस (माळशिरस), श्री.राहुल जगताप (श्रीगोंदा), श्री.अवधूत तटकरे (श्रीवर्धन), श्री.भास्कर जाधव (गुहागर), श्री.सुरेश लाड (कर्जत), श्री.रमेश कदम (मोहोळ), श्री.हसन मुश्रीफ (कागल), श्री.जितेंद्र आव्हाड (मुंब्रा कळवा), : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) सिंधुदुर्ग जिल्हा परिषदेमार्फत जिल्हा परिषद कृषी अधिकारी (गट-क) पदाची लेखी परीक्षा दिनांक २ नोव्हेंबर, २०१४ रोजी घेण्यात आली, हे खरे आहे काय,

(२) तसेच या परिक्षेची उत्तरतालिका वेबसाईटवर जाहीर न करता व हरकती न मागविता अनधिकृतपणे या परिक्षेचा निकाल दिनांक ५ नोव्हेंबर, २०१४ रोजी जाहीर करण्यात आला, हे ही खरे आहे काय,

(३) या सर्व प्रक्रियेमध्ये काही प्रश्नांची उत्तरे चुकीची असून निवड प्रक्रियाही चुकीच्या पध्दतीने करण्यात आली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, प्रश्न भाग १ ते ३ बाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय,

(५) असल्यास, चौकशीत काय आढळून आले व सादर प्रकरणी शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) होय.

(२) व (३) नाही.

दिनांक ०२/११/२०१४ रोजी लेखी परिक्षा पार पडल्यानंतर त्याच दिवशी दुपारी उत्तरतालिका संकेतस्थळावर प्रसिध्द करून २४ तासांच्या कालावधीत उमेदवारांनी हरकती लेखी स्वरूपात देण्याबाबतच्या सूचना परिक्षाकेंद्रावर नोटीस बोर्डावर लावण्यात आल्या. तसेच लेखी परिक्षेच्या वर्गात यासंदर्भातील सूचना वाचून दाखविणेत आल्या आहेत व त्यानुसार विहित कालावधीत लेखी आक्षेप प्राप्त न झाल्याने दिनांक ०४/११/२०१४ रोजी निकाल जाहीर करून निवड समितीने नियमानुसार पात्र उमेदवारांची निवड केलेली आहे.

(४) व (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

-----  
दमणगंगा पिंजाळ नदीजोड प्रकल्पात महाराष्ट्र राज्याचे पाणी  
गुजरातकडे वळविण्यात येत असल्याबाबत

(१८) \* ५७३१ श्री.कालीदास कोळंबकर (वडाळा), श्री.अब्दुल सत्तार (सिल्लोड), प्रा.वर्षा गायकवाड (धारावी), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), श्री.अजित पवार (बारामती), श्री.पांडुरंग बरोरा (शहापूर), श्री.रमेश कदम (मोहोळ), श्री.हसन मुश्रीफ (कागल), श्री.भास्कर जाधव (गुहागर), श्री.राणाजगजीतसिंह पाटील (उस्मानाबाद), श्री.राहुल जगताप (श्रीगोंदा), श्री.जितेंद्र आव्हाड (मुंब्रा कळवा), श्री.अवधूत तटकरे (श्रीवर्धन), श्री.हनुमंत डोळस (माळशिरस), श्री.सदा सरवणकर (माहिम), डॉ.शशिकांत खेडेकर (सिंदखेड राजा), श्री.कुणाल पाटील (धुळे ग्रामीण), श्री.शशिकांत शिंदे (कोरेगाव), श्री.सुरेश लाड (कर्जत), श्री.सुनिल प्रभू (दिंडोशी), श्री.किसन कथोरे (मुरबाड), श्री.सुधाकर देशमुख (नागपूर पश्चिम), श्री. कृष्णा खोपडे (नागपूर पूर्व), श्री.विकास कुभारे (नागपूर मध्य), श्री.सुधाकर कोहळे, (नागपूर दक्षिण), डॉ.आशिष देशमुख (काटोल), श्री.राहुल मोटे (परांडा), श्री.छगन भुजबळ (येवला), श्री.संजय कदम (दोपोली) : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नॅशनल वॉटर डेव्हलपमेंट अॅथॉरिटीने महाराष्ट्र, गुजरात मधील पाणी वाटप वादाचा केंद्र बिंदु ठरलेल्या दमणगंगा-पिंजाळ नदी जोड प्रकल्पाचा सविस्तर प्रकल्प अहवाल तयार करतांना राज्यातील लोकप्रतिनिधींना विश्वासात न घेता शासनाने महाराष्ट्र राज्याचे पाणी गुजरातकडे वळविण्याचा घाट घातला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, दमणगंगा-पिंजाळ व पार तापी-नर्मदा लिंक प्रस्तावांचा सामंजस्य करार महाराष्ट्र, गुजरात व केंद्र सरकारमध्ये झाला असून फेब्रुवारी, १९९७ च्या महाराष्ट्र गुजरात सचिव स्तरावरील बैठकीत दमणगंगा- नार- पार खो-याचे पाणी पाणलोट क्षेत्रानुसार वापरण्याचे सुत्र मान्य करण्यात येऊन महाराष्ट्रातील पाणलोट्याचे पाणी महाराष्ट्राने तर गुजरातच्या पाणलोट्याचे पाणी गुजरातने वापरावे असे सुत्र ठरविण्यात आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, महाराष्ट्राच्या हक्काचे पाणी गुजरातला घेऊन जाण्याचा प्रस्ताव केंद्र शासनाकडे मंजूरीसाठी प्रलंबित आहे, हे खरे आहे काय, त्यामुळे दमणगंगेचे पाणी गोदावरी खो-यात वा

नार पारचे पाणी गिरणा खो-यात पूर्वेकडे वळविण्याचे प्रकल्प तयार करून त्यांचा अंतर्भाव दोन्ही लिंक योजनेत करण्याचा प्रस्ताव एन.डब्ल्यू. डी.ए. वा जलसंपदा विभागाने तयार करावयाचा असतांना ४ वर्षे होऊन गेली तरी असा प्रस्ताव तयार न करण्याची कारणे काय आहेत वा याबाबत सद्यःस्थितीत शासनाची भूमिका काय आहे,

(४) तसेच, दमणगंगा-पिंजाळ लिंक व पार- तापी - नर्मदा लिंक प्रकल्पाविरोधात जलसिंचन अभियांत्रिकी संस्थेने उपोषण सुरु केले आहे, हे खरे आहे काय,

(५) असल्यास, त्याची कारणे काय आहेत,

(६) तसेच राज्याचे पाणी राज्यातील जनतेलाच मिळावे यासाठी शासनाने कोणती उपाययोजना केली वा करण्यात येत आहे ?

(उत्तर आले नाही.)

-----

**मौजे साजणी ( ता. हातकणंगले ) येथे ग्रामपंचायत पदाधिका-यांनी  
संगनमताने गैरव्यवहार केल्याबाबत**

(१९) \* ८५१७ श्री.सुरेश हाळवणकर (इचलकरंजी) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मौजे साजणी ता. हातकणंगले येथे गावातील पाणंद रस्त्यावर मुरम टाकणे व काँक्रीट रस्ते करणे या कामात ग्रामपंचायत पदाधिका-यांनी संगनमताने गैरव्यवहार केल्याची तक्रार ग्रामस्थांनी जिल्हा परिषदेकडे माहे जुन व जूलै २०१२ मध्ये केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर कामात मंजुरीपूर्वीच निकृष्ट दर्जाचे रस्ते तयार करून बिलाची रक्कम उचल करून नंतर अंदाजपत्रके व मान्यता घेतल्या गेल्या, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदर तक्रारीवर अद्याप कोणतीही कार्यवाही करण्यात आलेली नाही, हे सुध्दा खरे आहे काय,

(४) असल्यास, सदर कार्यवाही न करण्याची सर्वसाधारण कारणे काय आहेत ?

**श्रीमती पंकजा मुंडे :** (१) निवेदन मिळाले. हे खरे आहे.

(२) निकृष्ट दर्जाचे काम झालेले नाही. झालेल्या कामाचे मुल्यांकन न करता खर्च केल्याबाबत ग्रामसेवक यांची विभागीय चौकशी प्रस्तावित करण्यात आली आहे.

(३) प्रश्न उदभवत नाही.

(४) प्रश्न उदभवत नाही.

-----

विकासकामांवरील खर्चात ४० टक्के कपात होणार असल्याबाबत

(२०) \* ५७८३ श्री.राहुल बोंद्रे (चिखली), श्री.संतोष टारफे (कळमनुरी), श्री.विजय वडेहीवार (ब्रम्हपूरी), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), श्री.अब्दुल सत्तार (सिल्लोड), अॅड.यशोमती ठाकूर (सोनावणे) (तिवसा), श्री.डी.एस.अहिरे (साक्री), डॉ.पतंगराव कदम (पलूस कडेगाव), श्री.संतोष दानवे (भोकरदन), अॅड.आशिष शेलार (वांद्रे पश्चिम), श्री.शरददादा सोनवणे (जुन्नर), श्री.अमित झनक (रिसोड), श्री.संग्राम थोपटे (भोर) : सन्माननीय वित्त मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्याचे आर्थिक नियोजन बिघडल्याने चालू आर्थिक वर्षअखेर म्हणजेच मार्च पर्यंत योजनेतील तरतुदींच्या ६० टक्केच रक्कम खर्च करण्याचे बंधन राज्य शासनाने घातल्याने विकासकामांवरील खर्चात ४० टक्के कपात होणार असल्याने रस्ते, सिंचन, पाणीपुरवठा आदी विकासकांना त्याचा फटका बसणार असल्याचे माहे जानेवारी, २०१५ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने काय कार्यवाही वा उपाययोजना केली आहे,

(३) असल्यास, विकासकामांना वेग येण्याबाबत व ठराविक कालावधीत कामे पूर्ण करण्याबाबत शासन सर्वतोपरी काय कार्यवाही करणार आहे,

(४) अद्याप, कोणतीच कार्यवाही केली नसल्यास त्याची सर्वसाधारण कारणे काय आहेत?

श्री. सुधीर मुनगंटीवार : (१), (२), (३) व (४) योजनांतर्गत व योजनेतर निधी विभागांना वर्षाच्या सुरुवातीस उपलब्धतेनुसार निधी देण्यात येतो. त्यास अनुसरून योजनांतर्गत / योजनेतर निधी ६० % वितरीत करण्यात आला होता. वितरीत निधी व त्याचा झालेला विनियोग तसेच वर्षभर अनेक तातडीच्या किंवा अनपेक्षित मान्य करण्यात आलेल्या मागण्या या सर्व बाबींचा तसेच राज्याच्या उपलब्ध साधनसंपत्तीचा साकल्याने विचार करून योजनांतर्गत अर्थसंकल्पीय निधीमध्ये वाढ करून आता तो ७५ % व योजनेतर ८५ % इतका वितरीत करण्यात आला आहे. तसेच नियोजन विभाग (स्थानिक आमदार निधीच्या तरतुदीसह) आदिवासी विकास विभाग व सामाजिक न्याय विभाग अंतर्गत विकास कामांच्या जिल्हा वार्षिक योजनांचा निधी १०० % वितरणास अनुमती देण्यात आली आहे.

याचबरोबर वेतन, मजूरी, निवृत्तीवेतन, विकास खर्च, दूरध्वनी, वीज, पाणी शुल्क, भाडेपट्टी व कर, शस्त्रे व दारुगोळा, पेट्रोल, तेल व वंगण, शिष्यवृत्त्या व विद्यावेतने, सहायक अनुदाने (वेतन), व्याज, कर्जाची पतरफेड, यासाठीच्या योजनेतर व योजनांतर्गत निधी १०० % वितरीत करण्यात आला आहे.

-----



राज्यात डेंग्यू आजारामुळे ३१ रुग्ण दगावले असल्याबाबत

(२१) \* ६०३३ श्री.राहुल जगताप (श्रीगोंदा), श्री.जितेंद्र आव्हाड (मुंब्रा कळवा), डॉ.संजय रायमुलकर (मेहकर), श्री.सुरेश लाड (कर्जत), श्री.किसन कथोरे (मुरबाड), श्री.दत्तात्रय भरणे (इंदापूर), श्री.जयंत पाटील (इस्लामपूर), श्री.रमेश कदम (मोहोळ), श्री.मंगलप्रभात लोढा (मलबार हिल), डॉ.सतीश (अण्णासाहेब) पाटील (एरंडोल), श्री.हसन मुश्रीफ (कागल), श्री.पराग अळवणी (विलेपार्ले), श्री.उन्मेश पाटील (चाळीसगाव), श्री.गणपत गायकवाड (कल्याण पूर्व), श्री.संदीप नाईक (ऐरोली), श्री.विलास तरे (बोईसर), श्री.गुलाबराव पाटील (जळगाव ग्रामीण), श्री.किशोर पाटील (पाचोरा), श्री.मल्लिकार्जुन रेड्डी (रामटेक) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्यात मोठ्या प्रमाणात डेंग्यू सदृश्य रुग्ण आढळले असून ३१ व्यक्तींचा मृत्यू झाला असल्याचे माहे जानेवारी, २०१५ च्या पहिल्या सप्ताहात निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, डेंग्युमुळे मृत्यू झालेल्या मृतांच्या कुटुंबियांना व डेंग्यूचा प्रादुर्भाव झालेल्यांना औषधोपचारासाठी शासनाने कोणती आर्थिक मदत केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) तसेच डेंग्यू साथील आळा घालणेबाबत शासनाने कोणती उपाययोजना केली वा करण्यात येत आहे ?

डॉ. दीपक सावंत : (१) हे खरे नाही.

राज्यात माहे, जानेवारी, २०१५ च्या पहिल्या सप्ताहात डेंग्यूचे एकूण १९ रुग्ण व जानेवारीच्या पूर्ण महिन्यात डेंग्यूचे एकूण ८१ रुग्ण आढळले आहेत. मात्र डेंग्यूमुळे झालेले मृत्यु निरंक आहेत.

(२) राष्ट्रीय कटकजन्य रोग नियंत्रण कार्यक्रमांतर्गत डेंग्यूमुळे मृत्यु झालेल्या मृतांच्या कुटुंबियांना व डेंग्यू प्रादुर्भाव झालेल्यांना शासनमार्फत कोणत्याही प्रकारची आर्थिक मदत करण्याकरिता तरतूद नाही.

तथापि शासकीय आरोग्य संस्थांमध्ये मोफत औषधोपचार केले जातात. तसेच डेंग्यू आजाराच्या निदानासाठी मोफत सोयी-सुविधा उपलब्ध आहेत.

(३) डेंग्यू साथ नियंत्रणात आणण्यासाठी पुढीलप्रमाणे उपाययोजना करण्यात आल्या व येत आहेत.

- जलद ताप रुग्ण सर्वेक्षण
- ताप रुणांचे रक्त नमूने घेऊन प्रयोगशाळेत तपासणे.
- तपासणीअंती आढळून आलेल्या हिवताप रुग्णांना जंतूच्या प्रकारानुसार समूळ उपचार
- गप्पी मासे पैदास केंद्र कार्यरत असून तालुक्यातील डासोत्पत्ती स्थानांमध्ये गप्पी मासे सोडणे.
- कटकशास्त्रीय सर्वेक्षणांतर्गत पाणीसाठ्यांची तपासणी, डासअब्ज्या आढळून आलेले पाणीसाठे रिकामे करणे व रिकामे न करता येणा-या पाणीसाठ्यांमध्ये टैमिफॉस ५०% ई.सी. अळीनाशकाचा योग्य त्या प्रमाणात वापर.

- डॅंग्यू तापाच्या निदानासाठी जिल्हा रुग्णालये/शासकीय महाविद्यालये येथे सेंटिनल सेंटर व एनआयव्ही पुणे येथे व्यवस्था आहे.
- डॅंग्यू उद्रेकग्रस्त गावात किटकनाशकांची धूरफवारणी.
- शासकीय आरोग्य संस्थांना आवश्यक तो औषधांचा पुरवठा तसेच जिल्ह्यांना किटकनाशके, अळीनाशके व साहित्यसामुग्रीचा पुरवठा.
- उद्रेकग्रस्त ठिकाणी उपाययोजनांच्या मार्गदर्शनासाठी जिल्हा/विभागीय/राज्यस्तरिय अधिका-यांच्या भेटी.
- विविध माध्यमांद्वारे जनतेस आरोग्य शिक्षण.

-----

**माळशेज अभयारण्याच्या हद्दीत अवैध दगडखाणी व डांबर कारखाने सुरु असल्याबाबत**

(२२) \* १०२४४ श्री.शरददादा सोनवणे (जुन्नर) : सन्माननीय वने मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) भारतीय वन कायद्यानुसार अभयारण्य व वनखात्याच्या राखीव जंगलानजीक दगडखाण, गौणखनिज उत्खनन करित येत नसतानाही मुरबाड तालुक्यातील माळशेज घाटाच्या पायथ्याशी अभयारण्याच्या हद्दीत झाडघर येथे मागील काही वर्षांपासून बेकायदेशीर दगडखाण सुरु असून वनखात्याचे या गंभीर गोष्टीस अभय असल्याचे स्थानिक ग्रामस्थांनी उपवनसंरक्षक, ठाणे, प्रधान सचिव, वनविभाग, मा.वने मंत्री, जिल्हाधिकारी, ठाणे आदीकडे नोव्हेंबर, २०१४ पूर्वी व तद्पूर्वी मागील १ वर्षांपासून सातत्याने केलेल्या तक्रारीत स्पष्टपणे म्हटले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, माळशेज घाटात अभयारण्याच्या हद्दीतच झाडघर गावात दगडखाण व डांबर प्लाण्ट उल्हासनगर येथील ठेकेदाराने आदिवासी इसमाच्या नावाने सुरु केल्यामुळे या दगडखाण तसेच डांबर प्लाण्टच्या प्रदूषण व धक्क्यामुळे वन्य प्राण्यांचे जीवन धोक्यात आलेले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदरहू अभयारण्य हद्दीत बेकायदेशीर सुरु असलेल्या दगडखाण व डांबर प्लाण्टच्या प्रकरणी सखोल चौकशी करण्यात आली आहे काय,

(४) असल्यास, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुसार पुढे कोणती कारवाई करण्यात आली आहे,

(५) सदरहू अभयारण्य हद्दीत बेकायदेशीर सुरु असलेल्या दगडखाण तसेच डांबर प्लाण्टच्या विरोधात तक्रारी करुनही सदरहू तक्रारी नुसार कारवाई न करणा-या संबंधित अधिका-यांवर जबाबदारी निश्चित करुन शासनाने कोणती ठोस कारवाई केली आहे वा करण्यात येत आहे ?

**श्री. सुधीर मुनगंटीवार :** (१) हे खरे नाही, सदर विषयाबाबत दैनिक सामना वृत्तपत्रात दि. २/१२/२०१४ रोजी प्रसिध्द करण्यात आलेल्या बातमीच्या अनुषंगाने मंडळ अधिकारी, न्याहाडी यांचेमार्फत केलेल्या चौकशीमध्ये असे आढळून आले की, मौजे झाडघर, ता.मुरबाड,

जि. ठाणे येथील सर्व्हे नं. १४३/५ वरील ३.४५ हेक्टर क्षेत्रावर दगडखाण काढलेली होती, परंतु सद्यस्थितीत तेथे कोणतेही उत्खनन चालू नसून, उत्खननाचा साठादेखील आढळून आलेला नाही.

(२) मौजे झाडघर येथील सदरच्या दगडखाणीचे क्षेत्र भिमाशंकर अभयारण्य व हरिश्चंद्रगड - कळसुबाई अभयारण्याच्या संरक्षित क्षेत्राच्या सीमेपासून १० कि.मी. पेक्षा जास्त अंतरावर आहे, त्यामुळे वन्य प्राण्यांचे जीवन धोक्यात आलेले आहे, हे खरे नाही.

(३) प्राप्त तक्रारीबाबत चौकशी करण्यात आली आहे.

(४) चौकशीमध्ये सदर दगडखाणीचे क्षेत्र भिमाशंकर अभयारण्य व हरिश्चंद्रगड - कळसुबाई अभयारण्याच्या संरक्षित क्षेत्राच्या सीमेपासून १० कि.मी. पेक्षा जास्त अंतरावर असल्याचे व सदर दगडखाणीकरिता महाराष्ट्र शासन, पर्यावरण विभाग यांच्याकडून Environmental Clearance मिळाल्याचे आढळून आले.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

-----

**वन विभागामार्फत आदिवासींना पुरविण्यात येणारे घरगुती स्वयंपाकाचे  
गॅस व सिलेंडरचा गैरवापर होत असल्याबाबत**

(२३) \* ६६३१ श्री.जयप्रकाश मुंदडा (बसमत), श्री.सुभाष साबने (देगलूर), श्री.अजय चौधरी

(शिवडी) : सन्माननीय वने मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील जंगलाचा ऱ्हास होऊ नये म्हणून वन विभागामार्फत आदिवासींना सात हजार रुपये किंमतीचा स्वयंपाकासाठी गॅस व सिलेंडर पुरविण्यात येतो हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, आदिवासी कातकरी मागासवर्गीय घटकांना वाटप करण्यात येणारे घरगुती स्वयंपाकाचे गॅस सिलेंडर आदिवासींच्या झोपडीत न जाता ते हॉटेल, महामार्गावरील चायनीज गाड्या, ढाब्यावर तसेच धनदांडग्याच्या घरात जात असल्याचे माहे जानेवारी, २०१५ च्या दुसऱ्या आठवड्यात निदर्शनास आले हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास या प्रकरणी चौकशी केली आहे काय, असल्यास अशा प्रकाराला आळा घालण्यासाठी शासनाने कोणत्या उपाययोजना केल्या आहेत,

(४) अद्यापही कोणत्याच उपाययोजना केल्या नसल्यास विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुधीर मुनगंटीवार : (१) होय.

(२) नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

-----

**परभणी जिल्हा रुग्णालयात (बीपीएल) रुग्णांना दिले जाणारे जेवण,  
चहा व नाष्टा निकृष्ट दर्जाचे असल्याबाबत**

**(२४) \* ११००६ डॉ.राहुल पाटील (परभणी) :** सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) शासनाकडून राष्ट्रीय कार्यक्रमांतर्गत परभणी जिल्हा रुग्णालयात उपचार घेणाऱ्या (बीपीएल) रुग्णांना मोफत दिले जाणारे जेवण, चहा व नाष्टा निकृष्ट दर्जाचे दिले जात असल्याचे नुकतेच माहे जानेवारी, २०१५ मध्ये निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, परभणी येथील दोन खाजगी कंत्राटदारांकडून सदर रुग्णालयात जेवण, चहा, नाष्टा पुरवण्यात येत असून त्याकरिता १० लाखांचा खर्च करण्यात येत आहे हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, यासंदर्भात रुग्णांच्या नातेवाईकांनी संबंधिताकडे सातत्याने तक्रारी करूनही अद्यापी कोणतीच कार्यवाही झालेली नाही हे खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, याबाबत शासनाने सखोल चौकशी केली आहे काय, त्या काय आढळून आले,
- (५) तदनुसार दोषी व्यक्तींवर कोणती कारवाई करण्यात आली आहे वा येत आहे,
- (६) नसल्यास, त्याची कारणे काय आहेत ?

**डॉ. दीपक सावंत :** (१) हे खरे नाही. रुग्णांचे जेवणाबाबत दररोज जिल्हा शल्य चिकित्सक, अतिरिक्त जिल्हा शल्य चिकित्सक, निवासी वैद्यकीय अधिकारी (बाह्य संपर्क), प्रशासकीय अधिकारी व अधिसेविका यांच्या पैकी प्रत्येकी, एक दिवस याप्रमाणे रुग्णांना जेवण देण्यापुर्वी जेवणाची तपासणी करण्यात येते व तसे रजिस्ट्ररवर अभिप्राय नोंदविले जातात. रुग्णांच्या आहार विषयक साहित्यसामुग्रीचे नमुने विभागीय प्रयोगशाळा अन्न औषध प्रशासन, औरंगाबाद यांच्याकडे पाठविण्यात येतात. सदर साहित्यसामुग्रीचे नमुने निकृष्ट असल्याबाबतचे अद्याप पर्यंत एकही अहवाल प्राप्त झालेला नाही.

(२) होय, हे खरे आहे.

(३) रुग्णांच्या नातेवाईकांनी आजपर्यंत जेवण, चहा व नास्ता निकृष्ट असल्याबाबतची कोणतीही तक्रार केलेली नाही.

(४), (५) व (६) प्रश्न उद्भवत नाही.

-----

**बुलडाणा जिल्ह्यातील रोजगार हमी योजनेच्या कामात झालेल्या गैरव्यवहाराबाबत**

**(२५) \* ९४२० श्री.हर्षवर्धन सपकाळ (बुलडाणा) :** सन्माननीय रोजगार हमी योजना मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) बुलडाणा जिल्ह्यात सन २०१४ पर्यंत ८६६ ग्रामपंचायतीमध्ये अपहाराच्या २०३ प्रकरणात २ कोटी ८१ लाख ४५ हजार रुपयांचा निधी हडप केल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, आतापर्यंत १०२ प्रकरणाची प्रशासनाने चौकशी करून ५२ प्रकरणे निकाली काढून १३ लाख ८४ हजार रु. वसूल केले आहे, हे ही खरे आहे काय,  
 (३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणाची शासनाने चौकशी केली आहे काय,  
 (४) चौकशीत काय निष्पन्न झाले ?

**श्रीमती पंकजा मुंडे:** (१) होय.

(२) होय.

(३) व (४) सदर प्रकरणी जिल्ह्यातील सर्व पंचायत समित्यांचे गट विकासअधिकारी यांचे मार्फत चौकशी करण्यात आली असून मुल्यांकनापेक्षा जादा खर्च असणे, प्रमाणकाशिवाय खर्च नोंदविणे, हजेरीपटात तफावत असणे या बाबी प्रामुख्याने चौकशीत निष्पन्न झालेल्या आहेत.

आजपर्यंत एकूण २०३ प्रकरणांपैकी १०३ प्रकरणांची चौकशी पूर्ण झाली असून त्यामध्ये एकूण रु. २९,६८,८८२/- इतकी रक्कम वसूल करण्यात आली आहे. उर्वरित ७३ प्रकरणांची चौकशी संबंधित पंचायत समितीच्या गट विकास अधिका-यांकडून करण्यात येत आहे.

-----

### गोदावरी नदीचा जल आराखडा तयार करण्याबाबत

(२६) \* ७८२१ श्री.अर्जुन खोतकर (जालना) : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) गोदावरी नदीचा जल आराखडा माहे मार्च, २०१५ अखेर पूर्ण करण्याचे आदेश मा.मुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य यांनी माहे जानेवारी, २०१५ च्या सुमारास दिले आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदरचा जल आराखडा तयार करण्यात आला आहे काय, त्याचे थोडक्यात स्वरूप काय आहे,

(३) असल्यास, त्याची अंमलबजावणी केव्हापासून करण्यात येणार आहे ?

**श्री. गिरीष महाजन :** (१) होय.

(२) जल आराखडा तयार करणेचे काम पाटबंधारे विकास महामंडळांतर्गत प्रगतीत आहे. गोदावरी खो-यात ३० उपखोरी असून प्रत्येक उपखो-यातील भूपृष्ठावरील व भूजलाद्वारे पाण्याची उपलब्धता तसेच विविध प्रयोजनार्थ उपखो-याची पाण्याची गरज विचारात घेऊन एकात्मिक जलनियोजन, जलविकास व जलव्यवस्थापनाची दिशा याद्वारे निश्चित केली जाणार आहे.

(३) राज्य जल आराखडा मा.मुख्यमंत्री यांचे अध्यक्षतेखालील "राज्य जल परिषदे" कडून मंजूर झाल्यानंतर, याची अंमलबजावणी करण्यात येईल.

-----

**दोंड (जि.पुणे) शहराजवळील वनविभागाच्या हद्दीतील गुप्तेश्वर मंदिर परिसरातून  
मोठ्या प्रमाणावर चंदनाच्या झाडांची चोरी होत असल्याबाबत**

(२७) \* ५२६९ श्री.संग्राम थोपटे (भोर), श्री.विजय वडेटीवार (ब्रम्हपूरी), अॅड.यशोमती ठाकूर (सोनावणे) (तिवसा), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी) : सन्माननीय वने मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) दोंड (जि.पुणे) शहराजवळील वनविभागाच्या हद्दीतील गुप्तेश्वर मंदिर परिसरातून मोठ्या प्रमाणावर चंदनाच्या झाडांची चोरी होत असल्याचे माहे जानेवारी, २०१५ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, वनविभागाची नर्सरी व रेस्ट हाऊस जवळ असूनही चोरी होत असल्याबाबतची माहिती नागरिकांनी वनविभागाला कळवूनही वनविभागाचे अधिकारी याकडे अक्षम्य दुर्लक्ष करीत असल्याचे आढळून येत आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने वन अधिकाऱ्यांवर काय कारवाई केली आहे वा करणार आहे,
- (४) अद्याप, याबाबत कोणतीच कार्यवाही केली नसल्यास त्याची सर्वसाधारण कारणे काय आहेत ?

**श्री. सुधीर मुनगंटीवार :** (१) पुणे वनविभागांतर्गत दोंड वनपरिक्षेत्रात माहे जानेवारी, २०१५ मध्ये एकाही चंदन झाडाची चोरी झालेली नाही. तथापि, दिनांक ४ फेब्रुवारी, २०१५ रोजी मौजे मेरगळवाडी फॉरेस्ट गट नं. ४९१ मध्ये ४ लहान चंदन झाडांची तोड झाल्याचे निदर्शनास आले आहे.

(२) व (३) सदर वृक्षतोडीबाबत दि. ४.२.२०१५ रोजी गुन्हा नोंदविण्यात आला असून तोड झालेला मुद्देमाल जप्त करून रोपवाटिकेत ठेवण्यात आला आहे. प्रकरणातील आरोपींचा शोध घेण्यात येत आहे. याबाबत क्षेत्रीय कर्मचा-यांनी दुर्लक्ष केल्याचे आढळून आलेले नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**भंडारा जिल्ह्यातील साकोली तालुका यातील वनविकास महामंडळ व नागझीरा अभयारण्य  
परिसरात कोट्यावधी रुपयांच्या वनसंपदेची तस्करी होत असल्याबाबत**

(२८) \* ९७५१ श्री.राजेश काशीवार (साकोली) : सन्माननीय वने मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) भंडारा जिल्ह्यातील साकोली तालुका संपुर्ण जंगलव्याप्त असून वनविकास महामंडळ व नागझीरा अभयारण्य परिसरात कोट्यावधी रुपयांच्या वनसंपदेची तस्करी मागील अनेक वर्षांपासून सुरु आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, वनाचे संरक्षण करण्यासाठी वनकर्मचारी आणि वनधिकारी यांच्याकडे पुरेशा सुविधा नसून बहुतांश अधिकारी व कर्मचारी मुख्यालयी राहत नसल्यामुळे तस्करांवर आळा घालण्यात वनविभागाला अपयश येत असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

- (३) असल्यास, गडचिरोली जिल्ह्याच्या तस्करांवर आळा घालण्यासाठी वनकर्मचा-यांना शस्त्रे पुरविण्यासाठी शासनाने काही ठोस उपाययोजना केली आहे काय,  
 (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

**श्री. सुधीर मुनगंटीवार :** (१) हे खरे नाही.

(२) वनाचे संरक्षणाकरिता पुरेशा सुविधा उपलब्ध करून देण्यात आल्या आहेत. तसेच अधिकारी व कर्मचारी मुख्यालयात उपस्थित राहून त्यांच्या अधिनस्त क्षेत्राची नियमित गस्ती करीत असतात.

वनाच्या संरक्षणाकरिता वनक्षेत्र स्तरावर फिरते पथक, संरक्षण कुटी, तपासणी नाके, संरक्षण मनोरे, बिनतारी संदेश यंत्रणा, वाकीटाकी, रायफल, पिस्तोल सारख्या शस्त्रांच्या पुरवठा, वाहनाची सुविधा उपलब्ध असून आवश्यक त्या ठिकाणी माजी सैनिकाद्वारे गस्त करण्यात येते. आवश्यकता भासल्यास एसआरपी ची तुकडी बोलावून जंगलात गस्ती करण्यात येते. व जेथेही अवैध वृक्षतोड निदर्शनास येते तेथे नियमाप्रमाणे कारवाई करण्यात येत असते. त्यांच्या गस्तीमुळे चोरट्या तोटीवर आळा असलेला आहे.

(३) वनवृत्तामधील संवेदनशील क्षेत्रात काम करणा-या वन अधिकारी / कर्मचारी यांना प्रभावीपणे वनाचे संरक्षण करता यावे त्या दृष्टीने संरक्षण तसेच आत्मसंरक्षणाकरिता ५० पिस्तूल व ४९ रायफल दारुगोळ्यासह पुरवठा करण्यात आलेला आहे. याशिवाय हेलमेट, बेतकाटी, शिल्ड, टार्जस इत्यादी संरक्षणात्मक साहित्याचा पुरवठा करण्यात आलेला आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

-----

**काळू धरणाला (ता.मुरबाड, जि.ठाणे) परवानगी मिळण्यासाठी आठ ग्रामपंचायतीच्या ग्रामसभांचे बनावट ठराव जोडले असल्याबाबत**

(२९) \* ८४३९ श्री.पांडुरंग बरोरा (शहापूर), श्री.जितेंद्र आव्हाड (मुंब्रा कळवा), श्री.अमित विलासराव देशमुख (लातूर शहर), श्री.विजय औटी (पारनेर), श्री.अतुल भातखळकर (कांदिवली पूर्व), श्री.जयंत पाटील (इस्लामपूर), श्री.रमेश कदम (मोहोळ), श्री.रुपेश म्हात्रे (भिवंडी पूर्व) : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) ठाणे जिल्ह्यातील मुरबाड तालुक्यातील काळू धरणाला परवानगी मिळण्यासाठी ८ ग्रामपंचायतीच्या ग्रामसभांचे बनावट ठराव जोडले असल्याचे नुकतेच निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, यासंदर्भात काही सामाजिक संघटनांच्या वतीने टोकावडे पोलीस ठाण्यात दिनांक ८ डिसेंबर, २०१४ रोजी तक्रार दाखल करण्यात आली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) तसेच काळू धरणाला निश्चित केलेले नियम डावलून एमएमआरडीए च्या अधिका-यांनी कोकण पाटबंधारे विकास महामंडळाला तब्बल ११० कोटी रुपये दिले असल्याचेही निदर्शनास आले आहे, हे देखील खरे आहे काय,

- (४) असल्यास, दोषी अधिकारी व कंत्राटदारावर काय कारवाई करण्यात आली आहे.  
 (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

**श्री. गिरीष महाजन :** (१) नाही. तथापि, याबाबत पोलीसांकडून तपास सुरु आहे. या प्रकरणी टोकावडे पोलीस स्टेशन येथे गु.र.क्र. ०२/२०१५ भा.दं.वि.कलम ४०६, ४२०, ४६८, ४७१, ३४ अन्वये वैयक्तिक तक्रारीनुसार गुन्हा दाखल करण्यात आला असून गुन्ह्याचा पुढील तपास सुरु आहे.

- (२) नाही.  
 (३) हे खरे नाही.

एम.एम.आर.डी.ए. व कोकण पाटबंधारे विकास महामंडळ, ठाणे यांच्यामध्ये झालेल्या सामंजस्य करारानुसार (MOU) ठेवतत्वावरील पिण्याच्या पाण्यासाठीचा काळू प्रकल्पाच्या कामासाठी एम.एम.आर.डी.ए. ने निधी वितरीत केला आहे.

- (४) प्रश्न उद्भवत नाही.  
 (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

-----  
**राज्यातील वेगवेगळ्या रुग्णालयात बाधीत रक्तामुळे एचआयव्हीची  
 मोठ्या प्रमाणात लागण झालेली असणे**

(३०) \* १९७८ कुमारी प्रणिती शिंदे (सोलापूर शहर मध्य), श्री.योगेश (बापू) घोलप (देवळाली), श्री.प्रकाश आबिटकर (राधानगरी), श्री.पराग वाजे (सिन्नर), श्री.सुभाष साबने (देगलूर), श्री.अजित पवार (बारामती), श्री.जितेंद्र आव्हाड (मुंब्रा कळवा), श्री.भास्कर जाधव (गुहागर), श्री.रमेश कदम (मोहोळ), श्री.योगेश सागर (चारकोप), श्री.दिलीप वळसे-पाटील (आंबेगाव), श्री.हनुमंत डोळस (माळशिरस), श्री. हसन मुश्रीफ (कागल) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्यातील वेगवेगळ्या रुग्णालयात एचआयव्ही बाधीत रक्त रुग्णांना चढविण्यात आल्यामुळे एचआयव्हीची मोठ्या प्रमाणात लागण होत असल्याचा प्रकार माहे जानेवारी, २०१५ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आला, हे खरे आहे काय ?  
 (२) असल्यास, राज्यात एचआयव्ही रोखण्याबाबत रुग्णांना रक्त चढविण्यापूर्वी न्युक्लिअर अँसिड टेस्टिंगद्वारे एचआयव्हीचे अचूक व जलद निदान करणे आवश्यक असून सरदहू तंत्रज्ञान खर्चिक असल्याने मोजकीच खाजगी हॉस्पिटल वगळता ही चाचणी कोणीही करित नाही हे पाहता सरदहू चाचणी एचआयव्ही रोखण्याकरिता आवश्यक असल्याने ही चाचणी सर्वत्र रुग्णालयामध्ये करण्याकरिता शासन कार्यवाही करणार वा करित आहे काय ?  
 (३) अद्याप, कोणतीच कार्यवाही करण्यात आली नसल्यास विलंबाची कारणे काय आहेत ?

**डॉ. दीपक सावंत :** (१) रक्तसंक्रमणामुळे एचआयव्ही संसर्ग या सदराखाली दि. २९ व ३० जानेवारी, २०१५ रोजी टाईम्स ऑफ इंडिया या वृत्तपत्रात बातमी प्रसिध्द झाली होती.

एचआयव्ही आणि एचआयव्ही संबंधित रुग्णांबद्दल समाजात असलेला कलंकित दृष्टीकोन



आणि भेदभाव लक्षात घेता एचआयव्ही बाधित रुग्ण त्यांना झालेली लागण ही रक्तसंक्रमणातून झाल्याची कारणे देतात. मात्र प्रत्यक्षात एचआयव्ही कशामुळे झाला हे सिध्द करू शकत नाही किंवा हे सिध्द करण्याची कोणतीही प्रणाली उपलब्ध नाही. त्यामुळे वृत्तपत्रात प्रकाशित झालेली माहिती पूर्णपणे खरी असेलच अशी ग्वाही देता येत नाही.

(२) राज्यात पुणे, औरंगाबाद, अमरावती, नागपूर, नाशिक आणि मुंबई या ठिकाणी न्यूक्लियक अॅसिड टेस्टिंग केंद्र उभारण्याकरिता महाराष्ट्र राज्य एड्स नियंत्रण संस्थेमार्फत तयार केलेला प्रस्ताव राष्ट्रीय आरोग्य अभियान यांच्याकडून केंद्र शासनास मंजूरीसाठी पाठविण्यात आला आहे. केंद्राकडून मंजूरी मिळताच ही योजना राज्यात राबविण्यात येणार आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

गडचिरोली जिल्ह्यातील असरअली भागातील एका महिलेने जुळ्या मुलांना जन्म दिला परंतु आरोग्य केंद्रात आवश्यक सोयीसुविधा नसल्याने त्या मुलांचा मृत्यू झाल्याबाबत

(३१) \* ११८१६ श्रीमती मोनिका राजळे (शेवगांव - पाथर्डी), श्री.अजय चौधरी (शिवडी) :

सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) गडचिरोली जिल्ह्यातील असरअली भागातील एका महिलेने जुळ्या मुलांना जन्म दिला परंतु आरोग्य केंद्रात आवश्यक सोयीसुविधा नसल्याने त्या मुलांचा मृत्यू झाल्याचे माहे जानेवारी, २०१५ च्या शेवटच्या आठवड्यात निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, याप्रकरणी गडचिरोली जिल्हा आरोग्य प्रशासन व राज्य शासनाची टोल फ्री आरोग्य सेवा जबाबदार आहे, हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, या प्रकरणाची चौकशी करण्यात आली आहे काय,

(४) असल्यास, चौकशीचे निष्कर्ष काय व त्यानुसार या प्रकरणात दोषीविरुद्ध काय कारवाई करण्यात आली वा येत आहे ?

डॉ. दीपक सावंत : (१) हे खरे नाही.

मौजे असरअल्ली गावातील श्रीमती सारक्का सदऱ्या गुगरी या ७ महिन्याच्या गरोदर महिलेने जन्म दिलेल्या जुळ्या बालकांवर प्राथमिक आरोग्य पथक, असरअल्ली व प्राथमिक आरोग्य केंद्र, अंकिसा येथे उपचार करण्यात आलेले होते. सदरचे मृत्यु हे प्राथमिक आरोग्य केंद्रातील सोयीसुविधा अभावी न होता बालके कमी वजनाची व कमी दिवसांची असल्याकारणाने झालेले आहेत.

(२) हे खरे नाही.

प्राथमिक आरोग्य पथक, असरअल्ली येथून प्राथमिक आरोग्य केंद्र, अंकिसा व प्राथमिक आरोग्य केंद्र, अंकिसा येथून ग्रामीण रुग्णालय, सिरोंचा येथे प्राथमिक आरोग्य केंद्राच्या रुग्णवाहिकेने संदर्भित करण्यात आले होते. त्याचप्रमाणे ग्रामीण रुग्णालय, सिरोंचा येथून

उपजिल्हा रुग्णालय, अहेरी येथे १०८ च्या रुग्णवाहिकेने संदर्भित केले. तदनंतर एक बालकास जिल्हा सामान्य रुग्णालय, गडचिरोली येथे १०८ च्या रुग्णवाहिकेने संदर्भ सेवा देण्यात आली. त्याप्रमाणे पुढील उपचारासाठी शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, नागपूर येथे पाठविण्याकरीता ही १०८ रुग्णवाहिकेने संदर्भित करण्यात आले.

(३) व (४) आपत्कालीन वैद्यकीय सेवा प्रकल्पाच्या रुग्णवाहिकेकडून सेवा देताना काही त्रुटी राहिल्या आहेत किंवा कसे याची चौकशी सुरु आहे.

-----

**सुधागड तालुक्यातील (जि. रायगड) जांभुळपाडा येथील प्राथमिक आरोग्य केंद्रात उपचार करण्यासाठी डॉक्टर उपलब्ध नसल्याबाबत**

(३२) \* ८९२१ श्री.भरतशेठ गोगावले (महाड) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) सुधागड तालुक्यातील (जि.रायगड) जांभुळपाडा येथील प्राथमिक आरोग्य केंद्रात कायमस्वरूपी डॉक्टर, परिचारिका, आरोग्यसेवक, आरोग्य सेविका, रुग्णवाहिका, रुग्ण वाहिकाचालक आदिंचा अभाव असल्यामुळे रुग्णांची गैरसोय होत असल्याचे नुकतेच माहे जानेवारी, २०१५ मध्ये निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, दांड कातकरवाडी येथील अक्षय एकनाथ पवार या १० वर्षीय बालकाला रात्रीच्या सुमारास जांभुळपाडा प्राथमिक आरोग्य केंद्रात उपचार करण्यासाठी डॉक्टर उपलब्ध नसल्याने आपले प्राण गमवावे लागल्याची घटना घडली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त आरोग्य केंद्रात कायमस्वरूपी डॉक्टर, परिचारिका, आरोग्यसेवक, आरोग्य सेविका, रुग्णवाहिका, रुग्ण वाहिकाचालक त्वरित उपलब्ध करून देण्याबाबत शासन स्तरावर काय कार्यवाही करण्यात आली आहे वा येत आहे,

(४) नसल्यास, त्याची कारणे काय आहेत ?

**डॉ. दीपक सावंत :** (१) अंशतः खरे आहे.

प्राथमिक आरोग्य केंद्र जांभुळपाडा, ता सुधागड जि.रायगड येथे एकुण १५ मंजूर असून ११ पदे भरलेली आहेत व ४ पदे रिक्त आहेत. त्यापैकी वैद्यकीय अधिकारी १ पद बंधपत्रीत असून वाहन चालक १ पद कंत्राटी पध्दतीवर कार्यरत आहेत.

सदर प्राथमिक आरोग्य केंद्रातील रुग्णवाहीका सद्यःस्थितीत नादुरुस्त आहे. तथापि १०८ सेवेमार्फत रुग्णवाहिका पुरविण्यात येत आहे.

(२) प्राथमिक चौकशी मध्ये दि.०१.१२.२०१४ रोजी सदर बालकास रात्री १२:१५ च्या सुमारास अत्यवस्थ स्थितीमध्ये प्राथमिक आरोग्य केंद्र जांभुळपाडा येथे आणण्यात आले असता दोन्ही वैद्यकीय हजर नव्हते, ही बाब खरी असल्याचे तसेच सदर बालकाचा त्यानंतर १.०० वाजताच्या सुमारास मृत्यू झाल्याचे निष्पण झाले आहे.

(३) वैद्यकीय अधिका-यांची रिक्त पदे स्थायी स्वरूपात भरणेबाबत स्वतंत्र निवड मंडळामार्फत कार्यवाही सुरु आहे. तसेच कर्मचा-यांची रिक्त पदे भरण्याची कार्यवाही जिल्हा परिषद,

अलिबाग-रायगड यांच्या स्तरावरून सन २०१४ च्या भरतीप्रक्रियेच्या अनुषंगाने प्रस्तावित आहे. सदर प्राथमिक आरोग्य केंद्रातील रुग्णवाहीका सद्यःस्थिती नादुरुस्त असून दुरुस्तीचे काम सुरु आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

कोयना अभयारण्य (जि. सातारा) व चांदोली राष्ट्रीय उद्यानातील अवैध वृक्षतोडीबाबत

(३३) \* ८११८ श्री.समीर कुणावार (हिंणघाट), श्री.प्रशांत ठाकूर (पनवेल), श्री.राजेंद्र पाटणी (कारंजा), श्री.बाबुराव पाचर्ण (शिरूर), श्रीमती माधुरी मिसाळ (पर्वती), श्री.जगदीश मुळीक (वडगाव शेरी), श्री.योगेश टिळेकर (हडपसर), श्री.भिमराव तापकीर (खडकवासला), श्रीमती संगीता ठोंबरे (केज), श्री.संग्राम थोपटे (भोर), श्री.भास्कर जाधव (गुहागर), श्री.हसन मुश्रीफ (कागल), श्री.जितेंद्र आव्हाड (मुंब्रा कळवा), श्री.गणपत गायकवाड (कल्याण पूर्व), श्री.किसन कथोरे (मुरबाड), श्री.शरददादा सोनवणे (जुन्नर) : सन्माननीय वने मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) कोयना अभयारण्य (जि. सातारा) व चांदोली राष्ट्रीय उद्यान या दोन्ही महत्वाच्या जंगलांमधील भ्रमनमार्गावर पुण्यातील उद्योगपतींकडून मोठ्या प्रमाणात वृक्षतोड झाल्याचे माहे जानेवारी, २०१५ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सदर वृक्षतोडीमुळे जंगलातील वाघ, बिबटे, सांबर, भेकर, विविध पक्षी, सरपटणारे अनेक प्राणी यांच्या हालचालींवर विपरीत परिणाम होण्याचा धोका निर्माण झाल्याचेही निदर्शनास आले हे खरे आहे काय,
- (३) असल्यास या वृक्षतोडीसंदर्भात महाराष्ट्र वृक्षतोड नियमन कायद्यांतर्गत पुण्यातील उद्योगपतीविरोधात गुन्हा दाखल करण्यात आला हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास सदर वृक्षतोड प्रकरणाची शासनामार्फत सखोल चौकशी करण्यात आली आहे काय,
- (५) असल्यास चौकशीत काय निष्पन्न झाले व त्याअनुषंगाने दोषीविरोधात कोणती कारवाई करण्यात आली वा येत आहे,
- (६) नसल्यास विलंबाची सर्वसाधारण कारणे काय आहेत ?

**श्री. सुधीर मुनगंटीवार :** (१) व (२) पाटण तालुक्यातील कोयना अभयारण्याबाहेरील मौजे केमसे या गावातील मालकी गट नं. ४/१ व ३५/४ मधील दोन प्रकरणात सुमारे २ ते २.५ हेक्टर मालकी क्षेत्रावरील ६७६ झाडांची तोड झाली आहे.

(३), (४) व (५) सदर दोन प्रकरणांमध्ये गुन्हा नोंदविण्यात आला आहे.

महाराष्ट्र (वृक्षतोड) अधिनियम, १९६४ व सुधारीत १९८९ कलम ३ व ४ नुसार वनक्षेत्रपाल पाटण यांनी मौजे केमसे मालकी गट नं.४ /१ व ३५/४ मधील अनुसूचित वृक्ष प्रजातीची ३३२ झाडे तोडल्याबाबत श्री.दत्तात्रय बबन उंद्रे रा. मांजरी, खुर्द ता. हवेली, जि.पुणे व इतर २ यांना एकूण रु. १,१५,२००/- रुपये दंड करून ६३.०० घ.मी. जळावु किटा सरकार जमा करण्यात आला आहे.

तसेच उप विभागीय अधिकारी, पाटण यांनी केमसे गट नं. ४/१, ३५/४ मधील बिगर अनुसूचितातील वृक्ष प्रजातींची एकूण ३४४ झाडे विनापरवानगी तोडल्याबद्दल श्री. दत्तात्रय बबन उंद्रे, रा.मांजरी खुर्द ता. हवेली व इतर २ व्यक्तींना रु. ५९,०२४/- इतका दंड करून तहसिलदार पाटण यांचेकडे शासकीय खजिन्यात जमा करण्याचे आदेश दिले आहेत.

(६) प्रश्न उद्भवत नाही.

-----

**ठाणे जिल्ह्यातील शहापूर तालुक्यातील किन्हवली टाकीपठार आरोग्य केंद्रात वैद्यकीय अधिकाऱ्याने मद्य प्राशन करून कुटुंब नियोजन शस्त्रक्रिया केल्याबाबत**

(३४) \* ७२६२ श्री.किसन कथारे (मुरबाड), श्री.जितेंद्र आव्हाड (मुंब्रा कळवा), श्री.पांडुरंग बरोरा (शहापूर), श्री.शांताराम मोरे (भिवंडी ग्रामीण) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) ठाणे जिल्ह्यातील शहापूर तालुक्यातील किन्हवली टाकीपठार आरोग्य केंद्रात आयोजित केलेल्या मोफत कुटुंब नियोजन शस्त्रक्रिया शिबीरामध्ये उपचार करणारी वैद्यकीय अधिकारी मद्य प्राशन करून आल्याने कुटुंब नियोजन शस्त्रक्रियेसाठी आलेल्या महिलांची हेळसांड झाल्याचे माहे जानेवारी, २०१५ वा त्या दरम्यानच्या कालावधीमध्ये निदर्शनास आले हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, याबाबत शासनामार्फत चौकशी केली आहे काय,

(३) असल्यास, चौकशीअंती मद्य प्राशन करून कर्तव्य बजावत असलेल्या व कुटुंब नियोजन शस्त्रक्रिया शिबीरात सहभागी झालेल्या महिलांची गैरसोय करणा-या संबंधित वैद्यकीय अधिका-यांवर कोणती कारवाई करण्यात आली अथवा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, दिरंगाईची कारणे कोणती ?

**डॉ. दीपक सावंत :** (१) या आशयाची बातमी वर्तमानपत्रात प्रसिध्द झाली होती.

(२) होय.

(३) सदर शिबीराचे आयोजन योग्य प्रकारे न केल्याबद्दल संबंधित वैद्यकीय अधिका-यांवर महाराष्ट्र नागरी सेवा नियम अंतर्गत कारवाई करण्यात येत आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

-----

**पुणे जिल्हा परिषदेच्या कर्मचाऱ्यांची वैद्यकीय देयके मंजूर करण्याबाबत**

(३५) \* ६२७५ श्री.बाबुराव पाचर्णे (शिरूर) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पुणे जिल्हा परिषदेच्या जवळपास ३० हजार कर्मचाऱ्यांच्या वैद्यकीय व तत्सम बिलांसाठी होणारा त्रस थांबविण्यासाठी प्रत्येक तालुक्यात कर्मचारी समन्वय शिबीर घेऊन मार्च अखेर सर्व प्रलंबित बिले दिली जातील असे दि. २६ डिसेंबर, २०१४ रोजी जि.प.पुणे मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांनी जाहिर केले हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास शिरूर तालुक्यातील पंचायत समिती मधील कर्मचाऱ्यांची वैद्यकीय बिले, पगार, बिले तसेच वेतन श्रेणी फरक बिले मिळण्यासाठी गटविकास अधिकारी शिरूर यांच्याकडून मोठ्या प्रमाणात आर्थिक व्यवहार केले जात असल्याच्या तक्रारी कर्मचाऱ्यांनी माहे डिसेंबर २०१४ च्या दरम्यान मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जि.प.पुणे यांच्या कडे केल्या हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, तालुका पातळीवर प्रत्येक पंचायत समितीत कर्मचाऱ्यांच्या बिलासाठी एक वरिष्ठ सहाय्यक नेमण्याचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जि.प.पुणे यांनी जाहिर केले हे खरे आहे काय,

(४) असल्यास, शिरूर पंचायत समिती येथील गटविकास अधिकाऱ्यांकडून बिलांसाठी कर्मचाऱ्यांची होत असलेली अडवणुक थांबविण्याबाबत शासन स्तरावरून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे?

**श्रीमती पंकजा मुंडे :** (१), (२) व (३) पुणे जिल्हा परिषदेअंतर्गत १६,६९३ कर्मचा-यांपैकी शिक्षक कर्मचा-यांची कार्यरत संख्या ११,५०० इतक्या मोठ्या प्रमाणात असल्याने कामकाजाचा व्याप विचारात घेऊन जिल्हा परिषदेतील शिक्षण विभागाने (प्राथमिक) प्रत्येक पंचायत समितीकडील शिक्षकांची प्रलंबित वैद्यकीय देयके, वरिष्ठ वेतनश्रेणी, स्थायित्वाचा लाभ या विषयाच्या अनुषंगाने प्रस्तावाची पूर्तता करण्याकरिता दि. १३.१.२०१५ ते १०.२.२०१५ या कालावधीत शिबीरांचे आयोजन करून प्रलंबित प्रस्ताव मार्गी लावले आहेत.

शिक्षण विभागाव्यतिरीक्त अन्य विभागातील प्रलंबित प्रस्ताव मार्गी लावण्याच्या अनुषंगाने गटविकास अधिकारी यांना सूचना देण्यात आल्या आहेत.

गट विकास अधिकारी, शिरूर यांचे संदर्भात कोणतीही तक्रार मुख्य कार्यकारी अधिकारी, यांचेकडे प्राप्त झालेली नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

-----  
**दुष्काळी भागामध्ये बांधण्यात आलेल्या ३००० पेक्षा जास्त  
 साखळी बंधान्यांच्या कामात झालेला गैरव्यवहार**

(३६) \* ६८४८ श्री.प्रकाश फातर्पेकर (चेंबूर), श्री.गणपत गायकवाड (कल्याण पूर्व), श्री.संतोष टारफे (कळमनुरी), श्री.जितेंद्र आव्हाड, (मुंब्रा कळवा), श्री.किसन कथोरे (मुरबाड), श्री.उन्मेश पाटील (चाळीसगाव) : सन्माननीय जलसंधारण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) गत दोन वर्षात दुष्काळी भागामध्ये बांधण्यात आलेल्या ३००० पेक्षा जास्त साखळी बंधान्यांच्या कामात गैरव्यवहार, शासकीय निकषानुसार बंधान्याची कामे न करणे, स्टीलचा

पुरेसा वापर न करणे, बंधान्याची खोली रुंद करणे, दगड लागेपर्यंत पायात खोदणे, सर्व्हेक्षण न करता जागा निश्चित करणे अशा अनेक प्रकारचे गैरव्यवहार सकाळ इन्व्हेस्टीगेशन टीमने माहे जून, २०१४ मध्ये केलेल्या पहाणीत आढळून आले, हे खरे आहे काय,  
 (२) असल्यास, या प्रकरणी शासनाने काही चौकशी केली आहे काय,  
 (३) असल्यास, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुसार याप्रकरणी संबंधितांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे ?

**श्रीमती पंकजा मुंडे :** (१) हे अशंत: खरे आहे.

(२) होय,

सकाळ वृत्तपत्रातील वृत्तांच्या अनुषंगाने निकृष्ट काम झाले असे नमूद केलेल्या सातारा जिल्ह्यातील माण, सोलापूर जिल्ह्यातील सांगोला व सांगली जिल्ह्यातील आटापाडी आणि त्या बरोबर मराठवाड्यातील औरंगाबाद, बीड, उस्मानाबाद व लातूर जिल्ह्यातील जास्त कामे झालेल्या तालुक्यातील सिमेंट नाला बांधाची कामे तपासणी करण्याकरीता ४ (चार) तपासणी पथके शासन निर्णय दिनांक २७ जून, २०१४ नुसार नियुक्ती करून चौकशी करण्यात आली आहे.

(३) चौकशी अहवाल नुसार काही कामांमध्ये तांत्रिक, लेखा विषयक त्रुटी आढळून आलेल्या आहेत. याबाबत चार ही पथकांचा चौकशी अहवाल छानणीची कार्यवाही चालू आहे.

-----

**राज्यातील संरक्षित राष्ट्रीय उद्याने आणि अभयारण्यासाठी आखून दिलेला १० किलोमिटरचा बफर झोन कमी करण्याबाबत**

(३७) \* ७५४६ श्री.आसिफ शेख (मालेगांव मध्य) : सन्माननीय वने मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील संरक्षित राष्ट्रीय उद्याने आणि अभयारण्यासाठी आखून दिलेला १० किलोमिटरचा बफर झोन कमी करण्याचे शासनाने ठरविले असल्याचे माहे जानेवारी, २०१५ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सध्या राज्यात ६ राष्ट्रीय उद्याने व ४७ अभयारण्ये आहेत यासाठी १० किमी चा बफर झोन आहे असे असुनही सध्या पार्कच्या कुंपण भितीला खेटून टोलेजंग इमारती उभ्या आहेत सदरहू बफर झोन कमी करण्याबाबत अधिसूचना काढण्यास मान्यता दिली असल्याने याचा फायदा बिल्डरांना होणार असून यामुळे वन्यजीव सृष्टी धोक्यात येणार आहे, हे लक्षात घेता शासन त्वरीत याबाबत आवश्यक कारवाई करणार वा करीत आहे काय,

(३) नसल्यास, यामागील विलंबाची कारणे काय आहेत ?

**श्री. सुधीर मुनगंटीवार :** (१) व (२) हे खरे नाही.

केंद्र शासनाचे व राज्य शासनाचे धोरणानुसार व्याघ्र प्रकल्पाचे सभोवताली बफर झोन निर्मिती करावयाची आहे. त्यामध्ये बफर झोन क्षेत्र हे १० कि.मी. असावे असे कोणतेही मानक नाही. राज्यातील ६ व्याघ्र प्रकल्पापैकी ४ व्याघ्र प्रकल्पाचे बफर क्षेत्र अगोदरच घोषित करण्यात आलेले असून ते कमी करण्याचे कोणतेही प्रयोजन नाही.

पर्यावरण (संरक्षण) अधिनियमाच्या कलम ३ (V) अंतर्गत प्रत्येक अभयारण्य / राष्ट्रीय उद्यानासभोवती पर्यावरण संवेदनशील क्षेत्र (Eco Sensitive Zone) घोषित करण्याची तरतूद आहे. राष्ट्रीय वन्यजीव मंडळाने राष्ट्रीय उद्यान व अभयारण्याचे सुमारे १०.०० कि.मी. परिघात पर्यावरण संवेदनशील क्षेत्र अधिसूचित करण्यात यावे अशी शिफारस केली होती. सर्वोच्च न्यायालयाने रिट याचिका क्र. ४६०/२००४ मध्ये दि. ०४/१२/२००६ रोजी पारीत केलेल्या आदेशानुसार जोपर्यंत पर्यावरण संवेदनशील क्षेत्र अधिसूचित करण्यात येत नाही तोपर्यंत अभयारण्य व राष्ट्रीय उद्यानाचे १० कि.मी. परिघातील क्षेत्र पर्यावरण संवेदनशील क्षेत्र म्हणून गृहीत धरण्यात येत आहे. केंद्र शासन पर्यावरण व वन खात्याचे मार्गदर्शक सूचना दिनांक ०९/०२/२०११ अन्वये राष्ट्रीय उद्यान व अभयारण्य सभोवताली पर्यावरण संवेदनशील क्षेत्र घोषित करण्याबाबत कार्यपध्दती निश्चित केलेली आहे. सदर कार्यपध्दती नुसार पर्यावरण संवेदनशील क्षेत्राची व्याप्ती ही सरसकट १० कि.मी. न ठेवता संबंधित वन्यजीव संरक्षित क्षेत्राच्या आवश्यकतेनुसार ठेवण्याबाबत दिशानिर्देश आहेत. त्यानुसार ३५ संरक्षित क्षेत्रांचे (अभयारण्य व राष्ट्रीय उद्यान) पर्यावरण संवेदनशील क्षेत्राची प्रस्ताव केंद्र शासनास सादर करण्यात आले असून त्यावर संस्करण चालू आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

सातारा जिल्ह्यातील पाटण तालुक्यातील उधवणे या गावामध्ये सरपंच, ग्रामसेवक, स्कुल कमिटी अध्यक्ष यांनी सुमारे २० लक्ष रुपयांचा गैरव्यवहार केला असल्याबाबत

(३८) \* १०१८९ श्री.शंभुराज देसाई (पाटण) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) सातारा जिल्ह्यातील पाटण तालुक्यातील उधवणे या गावामध्ये सरपंच, ग्रामसेवक, स्कुल कमिटी अध्यक्ष यांनी सुमारे २० लक्ष रुपयांचा गैरव्यवहार केला असल्याची तक्रार या गावातील श्री.रामचंद्र बाबूराव साळुंखे यांनी उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी ग्रामपंचायत विभाग जिल्हा परिषद सातारा यांचेकडे केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, दिनांक ३ मे, २०१४ रोजी सातारा जिल्हा परिषदेचे उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी ग्रामपंचायत विभाग यांनी गटविकास अधिकारी, पंचायत समिती पाटण यांना लेखी पत्र देवून यासंबंधी अहवाल सादर करावा अशा सूचना केल्या आहेत, हे ही खरे आहे काय,

- (३) असल्यास, ग्रामपंचायतीमध्ये सुमारे २० लक्ष रुपयांचा गैरव्यवहार करणा-या दोषींवर कडक कायदेशीर कारवाई करावी अशी मागणी या गावामधून सातत्याने होत असताना या प्रकाराकडे जिल्हा व तालुका प्रशासन जाणीवपूर्वक दुर्लक्ष करीत आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, राज्य शासनाने यासंदर्भात चौकशी केली आहे काय,
- (५) नसल्यास, चौकशी न करण्याची सर्वसाधारण कारणे काय आहेत ?

**श्रीमती पंकजा मुंडे:** (१) होय, हे खरे आहे.

तक्रारदार श्री.रामचंद्र बाबुराव साळुखे व अन्य दोन ग्रामस्थ यांनी सरपंच, ग्रामसेवक, स्कूल कमिटी अध्यक्ष यांनी संगनमताने केलेल्या गैरव्यवहाराची चौकशी होणेबाबत उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी, ग्रामपंचायत विभाग, जिल्हा परिषद, सातारा यांचेकडे तक्रार अर्ज सादर केला आहे.

(२) होय,

उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी, ग्रामपंचायत विभाग, जिल्हा परिषद, सातारा यांनी गटविकास अधिकारी, पंचायत समिती, पाटण यांना दि. ३/५/२०१४ च्या पत्रान्वये सदर विषयाबाबतचा अहवाल सादर करणेबाबत सूचना दिलेल्या आहेत.

(३) हे खरे नाही.

याबाबत गटविकास अधिकारी, पंचायत समिती, पाटण यांनी चौकशी केली असून सदर चौकशीमध्ये कोणत्याही प्रकारचा आर्थिक गैरव्यवहार करण्यात आल्याचे दिसून आलेले नाही.

(४) प्रश्न उदभवत नाही.

(५) प्रश्न उदभवत नाही.

#### टाळंबा (ता.कुडाळ, जि.सिंधुदुर्ग) धरणग्रस्तांच्या पुनर्वसनाबाबत

(३९) \* ७९८३ श्री.वैभव नाईक (कुडाळ), श्री.भरतशेठ गोगावले (महाड), श्री.प्रकाश आबिटकर (राधानगरी) : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) सिंधुदुर्ग जिल्ह्यातील कुडाळ तालुक्यातील मागणांव खोऱ्यात दुकानवाड परिसरात कर्ली नदीवर होत असलेल्या टाळंबा धरण प्रकल्पामुळे नेरूर, क.नारूर, चाफेली, पुळास, वसोली, उपवडे, साकिर्डे व आंजिवडे ही गांवे बुडीत क्षेत्रात येत असून त्यामुळे सुमारे ३००० कुटुंबे विस्थापित तर १७०० हेक्टर जमीन बुडीताखाली येत आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकल्पाला पुनर्वसन अधिनियमातील तरतुदी व प्रशासकीय मान्यता सन १९८१ मध्ये मिळून धरणाचे काम सुमारे १२ टक्के पूर्ण होऊनही आज ३२ वर्षांचा कालावधी उलटूनही अद्यापी धरणग्रस्तांच्या पुनर्वसनाकरिता लाभक्षेत्रात १० गुंठेही जमीन संपादन केलेली नाही, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, टाळंबा धरणग्रस्तांनी सन १९८१ पासून सातत्याने अनेक मागण्या करूनही अद्यापी त्याची पूर्तता न झाल्यामुळे टाळंबा धरणग्रस्त पुनर्वसन कृती समिती, मुंबई यांनी टाळंबा धरण कायम रद्द करण्याची शासनाकडे मागणी केली आहे, हे खरे आहे काय,



- (४) असल्यास, याबाबत शासनाने कोणता निर्णय घेतला आहे,  
 (५) नसल्यास, त्याची कारणे काय आहेत ?

**श्री. गिरीष महाजन :** (१) हे अंशतः खरे आहे.

बुडीत क्षेत्रातील १५७६ कुटुंबे विस्थापित होत आहेत व १५४०.५१ हे. जमीन (धरण, पुच्छ कालवा व बुडीत क्षेत्र) बुडीताखाली येत आहे.

(२) हे खरे नाही.

धरणाचे मातीकाम अंदाजे ३० टक्के पूर्ण झाले आहे. या प्रकल्पातील पुनर्वसनासाठी लाभक्षेत्रातील ११८.०३.४ हे. जमीन संपादित करणेत आली आहे.

(३) टाळंबा धरणग्रस्त पुनर्वसन कृती समिती, मुंबई यांनी दि. ६.१२.२०१२ रोजीच्या निवेदनाद्वारे टाळंबा प्रकल्पाचे काम तातडीने थांबविण्याबाबतची मागणी शासनाकडे केली आहे.

(४) सदर प्रकल्पाचे काम सद्यःस्थितीत भूसंपादन व वनसंज्ञा जमीन हस्तांतरित न झाल्याने बंद आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

-----

**संत तुकाराम हॉस्पिटल अँड मेडीकल रिसर्च सेंटर यांची जीवनदायी आरोग्य योजनेअर्गत  
 शासनाकडे कर्करोग रुग्ण सेवा मोबदल्याची थकबाकी**

**(४०) \* १०४७७ श्री.बच्चू कडू (अचलपूर) :** सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) संत तुकाराम हॉस्पिटल अँड मेडीकल रिसर्च सेंटर यांची जीवनदायी आरोग्य योजनेअर्गत शासनाकडे कर्करोग रुग्ण सेवा मोबदल्याची रु.३९,६५,७१२ इतकी थकबाकी आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, तत्कालीन आरोग्य मंत्री यांनी थकबाकी अदा करण्याचे आश्वासन दिले होते, हे खरे आहे काय,

(३) आतापर्यंत रुग्णालयास थकबाकीची रक्कम अदा करण्यात आली नाही, हे खरे आहे काय,

(४) असल्यास, शासनाने रुग्णालयाची थकबाकी न देण्याची कारणे काय आहेत ?

**डॉ. दीपक सावंत :** (१) होय, जीवनदायी आरोग्य योजनेअर्गत संत तुकाराम हॉस्पिटल अँड मेडिकल रिसर्च सेंटर, अकोला यांची रु. ३९.९१ लक्ष एवढी थकबाकी आहे.

(२) होय.

(३) होय.

(४) सदर योजनेकरिता सन २०१४-१५ या आर्थिक वर्षासाठी केलेली तरतूद अत्यंत कमी असल्याने सदर रुग्णालयाची थकबाकी पूर्णपणे अदा करणे शक्य झालेले नाही. तरतूद उपलब्ध करून देण्यासाठी वित्त विभागाकडे पाठपुरावा करण्यात येत आहे.

-----

**भंडारा जिल्हयातील लाखांदूर गोसेखुर्द प्रकल्पाच्या कामात ३२ कोटींच्या  
गैरव्यवहाराची चौकशी होऊनही कारवाई झाली नसल्याबाबत**

(४१) \* ८८३१ श्री.रामचंद्र अवसरे (भंडारा) : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) भंडारा जिल्हयातील लाखांदूर गोसेखुर्द धरणाच्या डाव्या कालव्याच्या सिमेंट रस्ता करण्याच्या कामात गैरव्यवहार झाल्याचे चौकशी समितीने उघड केल्यानंतरही चार वर्षांपासून संबंधित अधिका-यांवर कोणतीही कारवाई केली जात नसल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, १२ विभागीय वरिष्ठ अधिका-यांची विभागीय चौकशी करून कारवाई करण्यात यावी असे आदेश तत्कालीन उपसचिव यांनी २०१० मध्ये काढले आहेत, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, सदर आदेशाची अंमलबजावणी अद्यापही करण्यात आली नाही, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय,
- (५) असल्यास, चौकशीचे निष्कर्ष काय आहेत व संबंधीत दोषी अधिका-यांवर कोणती कारवाई करण्यात आली वा करण्यात येणार आहे ,
- (६) विलंबाची कारणे काय आहेत ?

**श्री. गिरीष महाजन :** (१) व (२) गोसेखुर्द राष्ट्रीय प्रकल्पाच्या डाव्या कालव्याच्या अस्तरीकरणात पडलेल्या भेगांची पाहणी व अभ्यास करणे व त्याचे कारणमीमांसा शोधून त्या दुरुस्त करण्यासाठी योग्य उपाययोजनांबाबत अहवाल सादर करण्यासाठी गठीत केलेल्या मॅटेगिरी समितीच्या अहवालानुषंगाने, अनियमिततेस जबाबदार १२ अधिका-यांविरुद्ध विभागीय चौकशीची कार्यवाही दि. २३.११.२०१० रोजीच्या आदेशान्वये सुरु करण्यात आलेली आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

(४) व (५) सदर प्रकरण सविस्तर चौकशीकरिता सचिव व विशेष चौकशी अधिकारी -२, सामान्य प्रशासन विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांच्याकडे सोपविण्यात आलेले आहे.

(६) प्रश्न उद्भवत नाही.

-----

**चंद्रपूर जिल्हयातील ब्रम्हपूरी येथे ट्रामा केअर सेंटर  
युनिटला मंजूरी देण्याबाबत**

(४२) \* ५४६८ श्री.विजय वडेईवार (ब्रम्हपूरी), अॅड.यशोमती ठाकूर (सोनावणे) (तिवसा), श्रीमती निर्मला गावित (इगतपूरी), श्री.संतोष टारफे (कळमनुरी), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), श्री.नसीम खान (चांदिवली) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) सर्वसाधारण प्रत्येक १०० किमी अंतरावर १ ट्रामा केअर सेंटर युनिट असावे असे शासन निर्णय असतांना सुध्दा नियमबाह्यपणे नागपूर जिल्हयातच उमरेड आणि भिवापूर येथील अंतर वीस किमी असतांना सुध्दा उमरेड आणि भिवापूर येथे दोन ट्रामा केअर सेंटर युनिटला मंजूरी दिलेली आहे. परंतू भौगोलिक दृष्ट्या सर्वात मोठा असलेल्या चंद्रपूर जिल्हयात एकही ट्रामा केअर सेंटर युनिट मंजूर केलेले नाही. या कारणास्तव चंद्रपूर जिल्हयात किमान एकतरी ट्रामा केअर सेंटर मंजूर करणे अत्यंत आवश्यक आहे. त्यामुळे नागपूर-गडचिरोली या राष्ट्रीय महामार्गावर उमरेड पासून ८५ किमी दुर असलेल्या ब्रम्हपूरी (जि. चंद्रपूर) येथे ट्रामा केअर सेंटर युनिट मंजूर केल्यास चंद्रपूर जिल्हयातील चिमूर, नागभीड, ब्रम्हपूरी सिंदेवाही, सावली आणि गडचिरोली जिल्हयातील गडचिरोली, धानोरा, चामोर्शी, आरमोरी, कूरखेडा, वडसा या तालुक्यातील हजारो नागरिकांना फायदा होईल. त्यामुळे राज्यातील राष्ट्रीय तसेच राज्य महामार्गावर ट्रामा केअर सेंटर युनिट स्थापन करावयाचे निकष चंद्रपूर जिल्हयातील ब्रम्हपूरी हा तालुका पूर्ण करित असल्यामुळे भिवापूर (जि.नागपूर) ऐवजी चंद्रपूर जिल्हयातील ब्रम्हपूरी येथे ट्रामा केअर सेंटर युनिट मंजूर करून या परिसरातील नागरिकांना आरोग्याच्या सोयीसुविधा उपलब्ध करून द्यावे अशी मागणी लोकप्रतिनिधींनी निवेदनाद्वारे मा. सार्वजनिक आरोग्य मंत्री, मंत्रालय, मुंबई तथा आरोग्य संचालक, आरोग्य विभाग मुंबई यांच्याकडे दिनांक २० आणि २८ जानेवारी, २०१५ च्या सुमारास केलेली आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास चंद्रपूर जिल्हयातील ब्रम्हपूरी येथे ट्रामा केअर सेंटर युनिट मंजूर करण्यासाठी राज्य शासनाने कोणती कार्यवाही केलेली आहे वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, याबाबत होणाऱ्या विलंबाची सर्वसाधारण कारणे काय आहेत ?

**डॉ. दीपक सावंत :** (१) होय.

तथापि आरोग्य संस्था स्थापनेच्या बृहतआराखड्यामध्ये ब्रम्हपूरी, जि.चंद्रपूर येथे ५० खाटांच्या उपजिल्हा रुग्णालयाचे १०० खाटांच्या उपजिल्हा रुग्णालयामध्ये श्रेणीवर्धन करण्यास मान्यता देण्यात आलेली आहे. त्यामुळे ब्रम्हपूरी, जि.चंद्रपूर येथे ट्रामा केअर युनिट मंजूर करण्यात आलेले नाही.

(२) व (३) प्रश्न उद्भवत नाही.

-----

**मालुर पोच (ता.धारणी जि.अमरावती) मार्गाचे काम निकृष्ट दर्जाचे झाल्याबाबत**

(४३) \* १०२७५ डॉ.सुनिल देशमुख (अमरावती), डॉ.पंकज भोयर (वर्धा) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मालुर पोच (ता.धारणी, जि.अमरावती) मार्गाचे काम निकृष्ट दर्जाचे झाले असल्याने त्यात सुधारणा करून सदर कामांची चौकशी करण्याबाबतचे आदेश मा.मुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य यांनी मेळघाट दौऱ्यावर असतांना जिल्हाधिकारी अमरावती यांना दिनांक २९ नोव्हेंबर, २०१४ रोजी वा त्या सुमारास दिले आहे, हे खरे आहे काय,

- (२) याबाबत मा.मुख्यमंत्र्यांनी निर्देश देऊनही या कामाच्या चौकशीला दिनांक २७ जानेवारी, २०१५ पर्यंत सुरुवात झाली नव्हती असे निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व तदनुसार निकृष्ट दर्जाच्या कामांच्या चौकशीस विलंब लावणाऱ्या अधिकारी व कर्मचारी यांच्याविरुद्ध शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत व सदर पोच मार्गाचे काम निकृष्ट दर्जाचे झाले असल्याने त्यात सुधारणा करून सदर कामाची चौकशी करण्याबाबतची सद्यस्थिती काय आहे ?

**श्रीमती पंकजा मुंडे :** (१) होय. हे खरे आहे.

- (२) हे खरे नाही. प्रश्नांकित रस्त्याच्या कामाची चौकशी अधीक्षक अभियंता, दक्षता व गुणनियंत्रण मंडळ अमरावती यांनी केली असून चौकशी अहवाल जिल्हाधिकारी, अमरावती यांना सादर केला आहे. सदर काम सकृत्दर्शनी मानकानुसार योग्य झाले नसल्याचे आढळून आल्यामुळे संबंधीत शाखा अभियंता यांना निलंबित करण्यात आले आहे.
- (३) प्रश्न उदभवत नाही.
- (४) चौकशी पूर्ण झाली आहे.

#### बीड जिल्ह्यातील जि.प. मध्ये शिक्षण विभागात गैरव्यवहार झाल्याबाबत

(४४) \* ८३२८ श्रीमती संगीता ठोंबरे (केज) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) बीड जिल्ह्यातील जि.प. मध्ये शिक्षण विभागात गैरव्यवहार झाला असून पुर्वीच्या मुख्य कार्यकारी अधिका-यांनी बेकायदेशीरपणे आंतर जिल्हा बदल्या केल्या, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, जि.प. मध्ये ३०० शिक्षक अतिरिक्त असतानाही पुन्हा ८५० शिक्षक आंतर जिल्हा बदलीने जिल्ह्यात आणले आहेत, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, या बदल्यामध्ये १५ कोटीचा गैरव्यवहार झाल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, जि.प. अंतर्गत येणा-या शाळांमध्ये शिक्षक गैरहजर असून जि.प. चा शिक्षण विभाग जाणूनबुजून दुर्लक्ष करित आहे हे खरे आहे काय,
- (५) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय व त्या नुसार संबंधीत दोषी व्यक्तींवर कोणती कारवाई केली वा करणार आहे ?

**श्रीमती पंकजा मुंडे :** (१) अंशतः खरे आहे. जिल्हा परिषद अंतर्गत प्राथमिक शिक्षकांच्या आंतरजिल्हा बदलीमध्ये अनियमितता झालेली आहे.

- (२) सन २०१३-१४ या वर्षात दि. ३०.९.२०१४ रोजीच्या पटसंख्येनुसार करण्यात आलेल्या पदनिर्धारणाप्रमाणे १३० प्राथमिक शिक्षक अतिरिक्त ठरले होते आणि सन २०१२-१३, २०१३-१४ व २०१४-१५ या तीन वर्षांच्या कालावधीत एकूण ८०१ प्राथमिक शिक्षकांना आंतरजिल्हा बदलीने जिल्हा परिषद, बीड अंतर्गत सामावून घेण्यात आलेले आहे.

(३) नाही.

(४) नाही.

(५) जिल्हा परिषद अंतर्गत प्राथमिक शिक्षकांच्या आंतरजिल्हा बदलीमध्ये झालेल्या अनयमिततेसंदर्भात तत्कालीन मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, बीड यांच्याविरुद्ध शिस्तभंगविषयक कारवाई प्रस्तावित आहे. तसेच चार शिक्षणाधिकारी यांना कारणे दाखवा नोटीस बजावण्यात आली आहे.

-----  
**ठाणे व पालघर जिल्हयातील सुमारे २० लाख ३५ हजार २८३ लाभार्थी  
 जीवनदायी आरोग्य योजनेपासून वंचित असल्याबाबत**

(४५) \* ९४४३ श्री.विलास तरे (बोईसर), श्री.हितेंद्र ठाकूर (वसई), श्री.क्षितीज ठाकूर (नालासोपारा) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) दिनांक २१ नोव्हेंबर, २०१३ पासून संपूर्ण राज्यात शासनाने १ लाख रूपयांपेक्षा कमी उत्पन्न असलेल्या राज्यातील जनतेस चांगली आरोग्य सेवा मिळावी यासाठी राजीव गांधी जीवनदायी आरोग्य योजना सुरु केलेली असतानाही आजमितीस ठाणे व पालघर जिल्हयातील २० लाख ३५ हजार २८३ गोरगरीब लाभार्थी अजूनही या योजनेपासून वंचित राहिले आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) राज्य शासनाने इन्शुरन्स कंपनीकडे यापूर्वीच सर्वांचा कोटयावधी रूपयांचा विमा आधीच भरला असून यासंदर्भात राजीव गांधी जीवनदायी आरोग्य योजना सोसायटी व इन्शुरन्स कंपनी यांच्यात करारही झालेला आहे तसेच २० लाख जणांचे इन्शुरन्सचे संपूर्ण पैसे भरूनही प्रत्यक्षात केवळ १६ हजार ६४ जणांचीच नोंदणी झालेली असल्यामुळे ठाणे व पालघर जिल्हयात सरकारी आरोग्य योजनेचा पुरता बोजवारा उडाला असल्याचे दिसून आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, याप्रकरणी सखोल चौकशी करण्यात आली आहे काय,

(४) असल्यास, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुसार ठाणे जिल्हयातील सर्वच्या सर्व १ लाख रूपयांपेक्षा कमी उत्पन्न असलेल्या गरजूंना जीवनदायी आरोग्य योजनेचा लाभ विनाविलंब उपलब्ध होण्याच्या दृष्टीने शासनाने कोणती उपाययोजना केली आहे ?

**डॉ. दीपक सावंत :** (१) नाही.

राजीव गांधी जीवनदायी आरोग्य योजनेतर्गत आजमितीस ठाणे व पालघर जिल्हयातील १९,६९,८६२ पात्र लाभार्थी कुटुंबांचा समावेश असून ज्या व्यक्तीला योजनेमध्ये समाविष्ट आजारांवरील उपचारांची आवश्यकता असेल तेवढ्याच रुग्णांवर योजनेतर्गत मोफत उपचार / शस्त्रक्रिया करण्यात येतात.

(२) नाही, योजनेतर्गत दि. २१ नोव्हेंबर, २०१३ ते २४ फेब्रुवारी, २०१५ अखरे ठाणे व पालघर जिल्हयांतील पात्र लाभार्थी कुटुंबांचा आतापर्यंत रु. ११३.७६ कोटी एवढा विमा हप्ता अदा केला आहे. आतापर्यंत या जिल्हयांमधील २२९८७ रुग्णांचे प्रिऑथरायझेशन मंजूर झाले असून

त्यापैकी १९७११ रुग्णांनी सदर योजनेंतर्गत उपचार / शस्त्रक्रियांचा लाभ घेतला आहे आणि त्यासाठी रु. ५९.५५ कोटी एवढा खर्च मंजूर झाला आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

-----

राज्यातील बालकांचा कुपोषणामुळे मृत्यु झाल्याबाबत

(४६) \* ५२२५ श्री.अमित विलासराव देशमुख (लातूर शहर), श्री.सुनिल प्रभू (दिंडोशी), श्री.अजय चौधरी (शिवडी), श्री.शरददादा सोनवणे (जुन्नर), श्री.सुधाकर देशमुख (नागपूर पश्चिम), श्री.रुपेश म्हात्रे (भिवंडी पूर्व), श्री.राधाकृष्ण विखे-पाटील (शिर्डी), श्री.नरहरी झिरवाळ (दिंडोरी), श्री.बबनराव शिंदे (माढा), श्री. प्रदीप नाईक (किनवट), श्री.जितेंद्र आव्हाड (मुंब्रा कळवा), श्री.रमेश कदम (मोहोळ), श्री.विजय वडेटीवार (ब्रम्हपूरी), अॅड.यशोमती ठाकूर (सोनावणे) (तिवसा), श्रीमती निर्मला गावित (इगतपूरी), श्री.संतोष टारफे (कळमनुरी), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), श्री.डी.एस.अहिरे (साक्री), श्री.किसन कथारे (मुरबाड), श्री.सुरेश लाड (कर्जत), श्री.प्रशांत ठाकूर (पनवेल), श्री.गुलाबराव पाटील (जळगाव ग्रामीण), श्री.दिलीप वळसे-पाटील (आंबेगाव), श्री.अवधूत तटकरे (श्रीवर्धन), डॉ.संजय रायमुलकर (मेहकर), श्री.सुभाष साबने (देगलूर), श्री.अशोक पाटील (भांडूप पश्चिम), श्री.अनिल बाबर (खानापूर), श्री.अर्जुन खोतकर (जालना), श्री.चंद्रकांत सोनवणे (चोपडा), श्री.सुभाष देशमुख (सोलापूर दक्षिण), श्री.कृष्णा खोपडे (नागपूर पूर्व), श्री.विकास कुंभारे (नागपूर मध्य), श्री.हसन मुश्रीफ (कागल), श्री.भास्कर जाधव (गुहागर), श्री.राहुल जगताप (श्रीगांदा), श्री.बच्चू कडू (अचलपूर), श्री.किशोर पाटील (पाचोरा), श्री.सदानंद चव्हाण (चिपळूण), डॉ.अनिल बोंडे (मोर्शी), श्री.संदिप नाईक (ऐरोली), श्री.गणपत गायकवाड (कल्याण पूर्व) : सन्माननीय महिला व बाल कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात विशेषतः आदिवासी भागात कुपोषणाची तीव्रता असतांनाच राज्यातील शहरामध्ये १७ टक्के बालके मध्यम आणि तीव्र कमी वजनाची असल्याचे, तसेच मालेगाव, नागपूर शहरासह पालघर जिल्हयातील विक्रमगड, जव्हार, मोखाडा तसेच मालवणी (मुंबई) नांदेड, ठाणे, सोलापूर, इचलकरंजी, यवतमाळ, पिंपरी व बल्लारपूर मधील कमी वजनाच्या बालकांचे प्रमाण तर ३० टक्क्यापर्यंत पोहोचले असल्याचे एकात्मिक बालविकास सेवा योजनेंतर्गत झालेल्या सर्वेक्षणाच्या अहवालातून माहे जानेवारी, २०१५ मध्ये वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, नागरी भागात केलेल्या सर्वेक्षणामध्ये १५ लाख ५४ हजार बालकांपैकी ८ लाख ८१ हजार बालके सामान्य वजनाची तर १ लाख ८० हजार बालके मध्यम आणि तीव्र वजनाची असल्याचे निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी राज्यातील कुपोषण कमी करण्यासंदर्भात शासनाने कोणत्या उपाययोजना केल्या व करण्यात येत आहेत,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

**श्रीमती पंकजा मुंडे:** (१) व (२) हे खरे नाही.

मासिक प्रगती अहवालावरून राज्यातील १०४ शहरी प्रकल्पातील बालकांची श्रेणीनिहाय माहिती खालील प्रमाणे आहे :-

कालावधी	एकूण वजन घेतलेल्या बालकांची संख्या	सर्वसाधारण बालके	मध्यम कमी वजनाची बालके	तीव्र कमी वजनाची बालके
माहे ऑक्टोबर-२०१३	१०७३३८४	८७२५६८	१८३७८१	१७०३५ (१.५९%)
माहे ऑक्टोबर-२०१४	१०७३३३२	८९७७२०	१६२३५३	१३२५९ (१.२४%)

वरील तपशिलावरून राज्यातील एकात्मिक बाल विकास सेवा योजने अंतर्गत शहरी भागात माहे ऑक्टोबर-२०१३ च्या तुलनेत माहे ऑक्टोबर-२०१४ मध्ये सर्वसाधारण बालकांच्या संख्येत वाढ झाली असून मध्यम व तीव्र कमी वजनाचे बालकांच्या संख्येत घट झाल्याचे दिसून येते.

(३) कुपोषणाला आळा घालण्याकरिता राज्यात राजमाता जिजाऊ कुपोषण मिशनची स्थापना करण्यात आलेली असून याद्वारे कुपोषणाला आळा घालण्यासंबंधी आवश्यक उपाययोजना करण्यात येत आहेत. तसेच VCDC / CTC द्वारे कुपोषित बालकांना आवश्यक सुविधा व उपचार पुरविण्यात येऊन कुपोषणाचे प्रमाण कमी करण्याबाबत कार्यवाही करण्यात येत आहे. एकात्मिक बाल विकास सेवा योजने अंतर्गत नियमित आहाराव्यतिरिक्त पौष्टिक चिक्की. तसेच विविध प्रकारची आरोग्यदायी औषधे इ. चा पुरवठा अंगणवाडीतील लाभार्थींना निधीच्या उपलब्धतेनुसार केला जातो. आदिवासी क्षेत्रातील नवसंजीवन क्षेत्रांतर्गत येणा-या प्रकल्पातील लाभार्थींना अतिरिक्त पोषणमुल्य असणारा आहार पुरविण्यात येतो. अंगणवाडीतील बालकांना आरोग्य सेवा पुरविण्याकरिता आरोग्य विभागाशी योग्य तो समन्वय साधण्यात येतो.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

-----

**महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजनेच्या (मनरेगा)**

**कामात झालेल्या गैरव्यवहाराबाबत**

(४७) \* ९०४६ श्री.हितेंद्र ठाकूर (वसई), श्री.क्षितीज ठाकूर (नालासोपारा), श्री.विलास तरे (बोईसर) : सन्माननीय रोजगार हमी योजना मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) ठाणे जिल्ह्यातील जव्हार व विक्रमगड तालुक्यातील कासा बुदुक, चांभारशेत, वाघपाडा, खरोडा इ. ठिकाणच्या महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजनेच्या (मनरेगा) कामात झालेल्या भ्रष्टाचाराबाबत आलेल्या तक्रारीची पहाणी करण्यासाठी दिनांक ३ फेब्रुवारी, २०१४ रोजी विक्रमगड पंचायत समितीने गटविकास अधिकारी व यशदा संस्था पुणे येथील अधिका-यांनी कासा बुदुक ग्रामपंचायतीस भेट दिली हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सदरहू भेटीमध्ये मनरेगा योजनेतील कामांमध्ये कोणती वस्तुस्थिती निदर्शनास आली,
- (३) तक्रारीच्या अनुषंगाने योजनेतील गैरव्यवहाराच्या प्रकरणात नेमकी काय वस्तुस्थिती आढळली व संबंधितांवर काय कारवाई करण्यात आली आहे वा करण्यात येत आहे ?

**श्रीमती पंकजा मुंडे:** (१) होय,  
अंशतः खरे आहे.

विक्रमगड तालुक्यातील कासा बु. ग्रामपंचायत येथे भेट दिली होती.

- (२) ग्रामपंचायत कासा, बु. मगांराग्यारोहयो अंतर्गत सन २०११-१२ या कालावधीत एकुण १३ सिंचन विहिरीची कामे हाती घेण्यात आली होती. त्यातील ९ विहिरींचे काम पूर्ण झाले असून ४ विहिरींचे काम अंतिम टप्प्यात असून लाभार्थी पुढील प्रमाणे १) श्री. सोनाजी श्रावण तुंबडा, २) श्री.रमेश भास्कर विघ्ने, ३) श्री.सुनिल धाकल्या विघ्ने, ४) श्री. लहु देव्या वाघ या चार विहिरींची कामे अपूर्ण आहेत. या सर्व विहिरींना कुशल व अकुशल रकमा मोजमाप पुस्तकांप्रमाणे अदा करण्यात आल्या आहेत. तसेच लाभार्थ्यांच्या विहिरींची कामे करताना अकुशल हजेरी पत्रकानुसार मजुरांच्या मजुरीच्या रकमा अदा करण्यात आल्या आहेत व अपूर्ण विहिरींपैकी ज्या लाभार्थ्यांच्या विहिरी पूर्ण करावयाच्या आहेत त्यांना बांधकाम करण्याचे आदेश देण्यात आले असून त्यानुसार सदरची कामे सुरु करण्यात आली आहेत.

जव्हार तालुक्यात हा प्रश्न उद्भवत नाही.

- (३) तक्रारीचे अनुषंगाने भ्रष्टाचार झालेला दिसून येत नाही. कामे पूर्ण करणेबाबत संबंधितांना नोटीस देण्यात आलेली आहे.

जव्हार तालुक्यात हा प्रश्न उद्भवत नाही.

-----  
**रायगड जिल्ह्यात मागील चार वर्षात ८६७ व्यक्तींचा क्षयरोगाच्या  
आजाराने मृत्यू झाल्याबाबत**

(४८) \* ८१५६ श्री.प्रशांत ठाकूर (पनवेल), श्री.बाबुराव पाचर्ण (शिरूर), श्री.किसन कथारे (मुरबाड), श्री.समीर कुणावार (हिंगणघाट), श्री. राज के. पुरोहित (कुलाबा) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) रायगड जिल्ह्यात क्षयरोगावर नियंत्रण मिळण्यासाठी शासन कोट्यवधीचा खर्च करित असले तरी साडेचार वर्षात ८६७ जणांचा या आजाराने मृत्यू झाला असल्याचे माहे जानेवारी २०१५ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,



(२) असल्यास, राष्ट्रीय क्षयरोग नियंत्रण कार्यक्रम दरवर्षी उक्त प्रकरणी राबविला जात आहे सरकारी दवाखान्यातून मोफत औषधोपचार करित आहेत तरीही या आजारावर संपूर्ण नियंत्रण मिळविण्याकरीता यश आले नाही याबाबत शासनाने आवश्यक ती कार्यवाही केली आहे व करण्यात येणार आहे,

(३) नसल्यास, यामागील विलंबाची कारणे काय आहेत ?

**डॉ. दीपक सावंत :** (१) रायगड जिल्ह्यात मागील पाच वर्षांत क्षयरोगामुळे ११४० क्षयरुग्णांचा मृत्यु झाला. तसेच सुधारित राष्ट्रीय क्षयरोग नियंत्रण कार्यक्रमावर मागील पाच वर्षांत रायगड जिल्ह्यात रु. ३.९९ कोटी खर्च झाले आहेत.

(२) रायगड जिल्ह्यात सुधारित राष्ट्रीय क्षयरोग नियंत्रण कार्यक्रम राबविण्यासाठी ११ क्षयरोग पथके आणि ४८ सूक्ष्मदर्शी केंद्रे कार्यरत आहेत. तसेच या कार्यक्रमांतर्गत मागील पाच वर्षांत १८,६२४ क्षयरुग्ण शोधून त्यांच्यावर १,४३४ डॉट प्रोव्हायडरमार्फत मोफत औषधोपचार करण्यात आला आहे. त्यापैकी १५,१२८ क्षयरुग्ण बरे झाले आहेत. तसेच १,१४० क्षयरुग्ण मृत्यु झालेले आहेत. १,६११ रुग्णांनी पूर्ण औषधोपचार घेतला नाही, ३९५ रुग्णांनी औषधोपचाराला दाद दिली नाही आणि ३५० क्षयरुग्ण शेजारील जिल्ह्यात उपचारासाठी पाठविण्यात आले.

रायगड जिल्ह्यात सुधारित राष्ट्रीय क्षयरोग नियंत्रण कार्यक्रम अंतर्गत करारतत्वावर एकूण ४८ पदे मंजूर करण्यात आली आहेत आणि चालू वर्षी हा कार्यक्रम यशस्वीरित्या राबविण्यासाठी केंद्र शासनाने रु. ११८.९३ लक्ष निधी मंजूर केला आहे.

(३) प्रश्न उदभवत नाही.

-----  
**तपोवन (जि.अमरावती) येथील वसतीगृहातील ३२ मुलींचे लैंगिक शोषणाबाबत**

(४९) \* ६६७४ श्री.गणपत गायकवाड (कल्याण पूर्व), श्री.जितेंद्र आव्हाड (मुंब्रा कळवा), श्री.किसन कथोरे (मुरबाड), श्री.हनुमंत डोळस (माळशिरस), श्री.संदीपानराव भुमरे (पैठण), श्री.चंद्रकांत सोनवणे (चोपडा), श्री.उन्मेश पाटील (चाळीसगांव) : सन्माननीय महिला व बाल कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) तपोवन (जि.अमरावती) येथील बाल वसतीगृहातील ३२ मुलींचे लैंगिक शोषण झाल्याचे राज्य महिला आयोगाच्या चौकशीत माहे जानेवारी, २०१५ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, याप्रकरणी शासनाने अधिक चौकशी केली आहे काय,

(३) असल्यास, चौकशीचे निष्कर्ष काय आहेत त्यानुसार संबंधित दोषी व्यक्तींवर कोणती कारवाई केली आहे व अशा प्रकारांना परिणामकारक प्रतिबंध करण्याच्या दृष्टीने कोणती उपाययोजना केली आहे वा करण्यात येत आहे ?

**श्रीमती पंकजा मुंडे:** (१) विदर्भ महारोगी सेवा मंडळ, तपोवन जि. अमरावती येथील बाल वसतीगृहातील ३२ मुलींचे लैंगिक शोषण झालेले नसून, २ मुलींच्या लैंगिक शोषणाची घटना उघडकीस आली आहे.

(२) होय.

(३) या प्रकरणी गाडगेनगर पोलीस स्टेशन, अमरावती शहर येथे आरोपी श्री. नारायण हरीभाऊ कोठेवार यांच्या विरोधात गुन्हा क्रमांक ३३७/२०१४ भा.द.वि. कलम ३७६ (२) (ड) (१) लैंगिक शोषणापासून बालकांचे संरक्षण अधिनियम, २०१२ (POCSO Act-२०१२) च्या कलम ४,६,८,१०,१२ तसेच अनूसूचित जाती जमाती अत्याचार प्रतिबंध कायदा अधिनियम कलम ३ (१) (१२), ३ (२) (५) अन्वये गुन्हा दाखल करण्यात आला असून आरोपीस अटक करण्यात आली आहे. गुन्ह्याचा तपास सुरु आहे.

तसेच, विभागाने केलेल्या चौकशीमध्ये दोषी आढळून आलेले बालगृहाचे अधीक्षक श्री. गजानन चुटे यांच्याविरुद्ध लैंगिक शोषणापासून बालकांचे संरक्षण अधिनियम २०१२ (POCSO Act-२०१२) च्या कलम २१ (२) अन्वये फौजदारी गुन्हा दाखल करण्यात आला असून त्यास अटक करण्यात आली आहे.

प्रस्तुत संस्थेत कार्यरत असलेले प्रशासकीय अधिकारी श्री. अजय लहाने यांची बदली करण्यात आली आहे.

चौकशी समितीच्या शिफारशीनुसार सदर बालगृहातील सर्व प्रवेशितांचे इतर ठिकाणी स्थलांतर करण्यात आले असून सदर दोन्ही बालगृहांची मान्यता कायमची रद्द करण्याची कार्यवाही सुरु आहे.

-----  
**सिंधुदूर्ग जिल्ह्यातील बागायतीचे रानटी हत्तीने धुमाकुळ घालून  
 शेतकऱ्यांचे मोठे अर्थिक नुकसान**

- (५०) \* ५३४२ श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), अॅड.यशोमती ठाकूर (सोनावणे) (तिवसा), श्री.अब्दुल सत्तार (सिल्लोड), श्री.नसीम खान (चांदिवली), श्री.हर्षवर्धन सपकाळ (बुलढाणा), श्री.नरहरी झिरवाळ (दिंडोरी), श्री.नितेश राणे (कणकवली), श्री. राधाकृष्ण विखे- पाटील (शिंडी), श्री.संजय कदम (दापोली), श्री.जितेंद्र आव्हाड (मुंब्रा कळवा), श्री.भास्कर जाधव (गुहागर), श्री. रमेश कदम (मोहोळ) : सन्माननीय वने मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) सिंधुदूर्ग जिल्ह्यातील कुडाळ, कणकवली, वैभववाडीतील माड-बागायती, केळी बागायतीचे रानटी हत्तीने धुमाकुळ घालून शेतकऱ्यांचे मोठे अर्थिक नुकसान केल्याचे माहे जोनवारी २०१५ च्या सुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, दरवर्षी कोकणात रानटी हत्ती कडून मोठ्या प्रमाणात शेती, बागायतीचे नुकसान होत आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, राज्यशासनाने याप्रकरणी दखल घेऊन दरवर्षी कोकणात घुसणाऱ्या रानटी हत्तीचा कायमस्वरूपी बंदोबस्त करण्याबाबत व नुकसान झालेल्या शेतकऱ्यांना नुकसानभरपाई देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) अद्याप, उक्त प्रश्नाबाबत कोणतीच कार्यवाही होत नसल्यास विलंबाची कारणे काय आहेत?

**श्री. सुधीर मुनगंटीवार :** (१) व (२) सिंधुदुर्ग जिल्ह्यात माहे जानेवारी, २०१५ मध्ये कुडाळ, कणकवली, वैभववाडीतील १२० प्रकरणात वन्य हत्तीने रु. १५,०४,५९९ /- एवढे शेती / बागायतीचे नुकसान केल्याचे निदर्शनास आले आहे.

सिंधुदुर्ग जिल्ह्यात सन २०१२-१३ ते सन २०१४-१५ मध्ये वन्य हत्तींनी केलेल्या शेती / बागायतीचे नुकसानीपोटी २२९६ प्रकरणात रु. २८९.५२ लाख नुकसान भरपाई अदा केलेली आहे.

(३) वन्य हत्तींचा कायम स्वरूपी बंदोबस्त करण्याकामी कर्नाटक राज्यातील प्रशिक्षित हत्ती व तज्ञ अधिका-यांच्या सहाय्याने दिनांक ०८.०२.२०१५ ते दिनांक १६.०२.२०१५ या कालावधीत वन्य हत्ती पकडण्याची मोहिम राबवून तीन वन्य हत्तींना पकडून आंबेरी ता.कुडाळ येथे क्रॉल मध्ये बंदिस्त करण्यात आले आहे.

पीक नुकसानी प्रकरणी शासन निर्णय दिनांक ०५.०९.२०१३ च्या तरतूदीनुसार संबंधित नुकसानग्रस्त शेतक-यास नुकसान भरपाई अदा करण्यात येते. सिंधुदुर्ग जिल्ह्यात डिसेंबर, २०१४ अखेर नुकसानग्रस्त शेतक-यांना नुकसान भरपाई अदा करणेत आली आहे. वन्य हत्तींमुळे झालेल्या नुकसान भरपाईची मागील दोन महिन्यातील रु. ३४.५९ लक्ष रकमेची प्रकरणे अनुदानाअभावी प्रलंबित आहेत.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

-----

**इंदिरा आवास अंतर्गत तरसाळी (ता. बागलाण, जि.नाशिक) या गावात  
झालेल्या विकासकामात गैरव्यवहार झाला असल्याबाबत**

(५१) \* ५५१७ श्रीमती निर्मला गावित (इगतपूरी), श्री.विजय वडेहीवार (ब्रम्हपूरी), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), श्री.संतोष टारफे (कळमनुरी), श्री.कुणाल पाटील (धुळे ग्रामीण), अॅड.यशोमती ठाकूर (सोनावणे) (तिवसा) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नाशिक जिल्ह्यात इंदिरा आवास १३ व्या वित्त आयोग व रोजगार हमी योजना या अंतर्गत तरसाळी (ता. बागलाण) या गावात झालेल्या विकासकामात मोठ्या प्रमाणात गैरव्यवहार झाला असल्याचे माहे डिसेंबर, २०१४ रोजी माहितीच्या अधिकारात उघड झाले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या कामाची तात्काळ चौकशी करण्यात यावी अशी मागणी ग्रामस्थांनी मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांच्याकडे केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने काय कार्यवाही केली आहे वा करणार आहे,

(४) असल्यास, विकासकामांत गैरव्यवहार करणा-या संबंधितांवर शासनाने कोणत्या स्वरूपाची कारवाई केली आहे वा करणार आहे,

(५) अद्याप, कोणतीच कार्यवाही केली नसल्यास त्याची कारणे काय आहेत ?

(उत्तर आले नाही.)

-----

**नांदेड जिल्ह्यातील येसगी (ता.बिलोली) येथील राज्याच्या हद्दी मध्ये घूस खोरी करून आंध्र शासनाने (तेलंगणा) राबवीत असलेल्या उपसा जलसिंचन योजनेबाबत**

(५२) \* १००७२ श्री.सुभाष साबने (देगलूर) : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) नांदेड जिल्ह्यातील येसगी (ता.बिलोली) येथील महाराष्ट्र राज्याच्या हद्दी मध्ये घूस खोरी करून आंध्र शासनाने (तेलंगणा) मोजरा नदीच्या पात्रामध्ये मोठ मोठे जॅकवेल (भूमिगत विहीरी) खोदून त्याद्वारे सालूरा जि.निजामाबाद उपसा जलसिंचन योजना कार्यान्वित केल्यामुळे महाराष्ट्र शासनाने केंद्रीय जल आयोगाकडे आक्षेप घेतलेला आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, महाराष्ट्र शासनाने घेतलेल्या आक्षेपावर केंद्रीय जल आयोगाने आतापर्यंत कोणता निर्णय दिलेला आहे,
- (३) तसेच या प्रकरणी राज्य शासन सर्वोच्च न्यायालयात दाद मागणार आहे काय ?

**श्री. गिरीष महाजन :** (१) हे खरे आहे.

- (२) तत्कालीन केंद्रीय जलसंसाधन मंत्री यांनी दिनांक २१/०४/२००८ च्या पत्रान्वये सदर बाब दोन राज्यांच्या हद्दीशी संबंधित असल्याने ही बाब जलसंसाधन मंत्रालयाच्या कक्षेत येत नाही, असे मत दिले आहे.
- (३) सदर बाब ५ वर्षापूर्वीची असल्याने याबाबत आता सर्वोच्च न्यायालयात दाद मागता येणार नाही.

-----

**म.गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजनेअंतर्गत रेणापुर (जि.लातूर) पंचायत समितीमार्फत घेण्यात आलेल्या कामांमध्ये सुमारे दिड कोटी रुपयांच्या निधीच्या गैरव्यवहाराबाबत**

(५३) \* ११४३३ श्री.विनायकराव जाधव-पाटील (अहमदपूर), श्री.बसवराज पाटील (औसा) : सन्माननीय रोजगार हमी योजना मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) म.गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजनेअंतर्गत रेणापुर (जि.लातूर) पंचायत समिती मार्फत घेण्यात आलेल्या कामांमध्ये सुमारे दिड कोटी रुपयांच्या निधीचा गैरव्यवहार झाल्याचे जिल्हाधिका-यांच्या चौकशीत स्पष्ट झाले हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, जिल्हाधिका-यांनी चौकशी करून १ कोटी २१ लाख ४४ हजार रुपयांच्या निधीची वसुली करण्याचे आदेश देवूनही जिल्हा परिषद अधिका-यांनी त्याकडे दुर्लक्ष केल्याचे दिनांक २८ जानेवारी, २०१५ रोजी वा त्या सुमारास स्पष्ट झाले हे खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, मनरेगाच्या कामात भ्रष्टाचार करणा-या अधिकारी व कर्मचा-यांवर कारवाई न करता जिल्हाधिका-यांच्या आदेशाकडे दुर्लक्ष करणा-या जिल्हापरिषदेच्या अधिका-यांवर शासन काय कारवाई करणार आहे ?

**श्रीमती पंकजा मुंडे :** (१) होय.

(२) व (३),

या प्रकरणाच्या चौकशीसाठी जिल्हाधिकारी लातूर यांच्या दि. २१/०१/२०१३ च्या आदेशान्वये चार सदस्यांचे चौकशी पथक स्थापन करण्यात आले होते. सदर चौकशी पथकाने दि. २०/०४/२०१३ च्या पत्रान्वये जिल्हाधिकारी लातूर यांना चौकशी अहवाल सादर केला. सदर चौकशी अहवालानुसार दोषी आढळलेले तत्का. कृषी अधिकारी, पंचायत समिती, रेणापूर व ग्रामविकास अधिकारी, पंचायत समिती रेणापूर, यांच्याविरुद्ध कडक शासन करण्याबाबत जिल्हाधिकारी लातूर यांना दि. १८/०७/२०१४ च्या पत्रान्वये मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, लातूर यांना कळविले आहे. त्यास अनुसरून मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, लातूर यांनी दोषी अधिका-यांविरुद्ध विभागीय चौकशीचे काम तीन महिन्यात पूर्ण करून चौकशी अहवाल सादर करण्याबाबत दि. १६/०२/२०१५ च्या आदेशान्वये सहाय्यक आयुक्त (चौकशी), विभागीय आयुक्त, औरंगाबाद यांना कळविले आहे. त्यास अनुसरून संबंधित दोषी अधिका-यांविरुद्ध विभागीय चौकशी सुरु करण्यासाठी, दोषारोप १ ते ४, पुराव्याची कागदपत्रे व या प्रकरणाशी संबंधित अतिरिक्त माहिती, विभागीय आयुक्त कार्यालय, औरंगाबाद यांनी त्यांच्या दि. ०४/०३/२०१५ च्या पत्रान्वये, मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद लातूर यांच्याकडून मागविली आहे. सदर माहिती प्राप्त होताच संबंधितांविरुद्ध विभागीय चौकशीची कारवाई विभागीय आयुक्त, औरंगाबाद यांच्यामार्फत सुरु करण्यात येईल.

-----  
**मराठवाड्यातील दुष्काळी परिस्थितीवर मात करण्यासाठी  
 धरणातील गाळ काढण्याच्या निर्णयाबाबत**

(५४) \* ६०८२ श्री.दिलीप वळसे-पाटील (आंबेगाव), श्री.हनुमंत डोळस (माळशिरस), श्री.राहुल जगताप (श्रीगोंदा), श्री.जितेंद्र आव्हाड (मुंब्रा कळवा), श्री.अवधूत तटकरे (श्रीवर्धन), श्री.भास्कर जाधव (गुहागर), श्री.सुरेश लाड (कर्जत), श्री.हसन मुश्रीफ (कागल), श्री.राणाजगजीतसिंह पाटील (उस्मानाबाद), श्री.मकरंद जाधव-पाटील (वाई), श्री.जयंत पाटील (इस्लामपूर), श्री.रमेश कदम (मोहोळ), श्री.सुनिल राऊत (विक्रोळी), श्री.किसन कथोरे (मुरबाड) : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मराठवाड्यातील दुष्काळी परिस्थितीवर मात करण्यासाठी मराठवाड्यातील धरणातील गाळ काढण्याचा निर्णय माहे जानेवारी, २०१५ च्या पहिल्या सप्ताहात घेतला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, त्यानुसार शासनाने आतापर्यंत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) अद्याप कोणतीच कार्यवाही केली नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

**श्री. गिरीष महाजन :** (१) होय.

शासनाचे पत्र क्र. मानीव - २०१५ /०२/१५/लाक्षेवि (आस्था) दि. २०/१/२०१५ नुसार जे प्रकल्प कोरडे झाले आहेत त्या प्रकल्पातील गाळ काढण्यासाठी प्राधान्य देण्यात यावे अशा सूचना दिल्या आहेत.

(२) मराठवाड्यात १) अप्पर दुधना मध्यम प्रकल्प, ता.बदनापूर, २) डावरगांव लघु प्रकल्प, ता.अंबड, ३) पेडगांव लघु प्रकल्प, ता.परभणी, ४) पिंपळदरी साठवण तलाव, ता.गंगाखेड, ५) केहाळ लघु प्रकल्प, ता.जिंतुर या प्रकल्पांमधील गाळ काढण्याचे काम जलयुक्त शिवास अभियानांतर्गत जिल्हा प्रशासनाने पुरविलेल्या यांत्रिकी विभागाचे मशिनीद्वारे तसेच ६ लघु प्रकल्पातील गाळ काढण्याचे काम दुरुस्ती, नुतनीकरण व पुर्नस्थापना (RRR) अंतर्गत प्रगतीपथावर आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

#### राज्यातील बालगृहाच्या अनुदानाबाबत

(५५) \* ५७६७ श्री.कालीदास कोळंबकर (वडाळा), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), श्री.अब्दुल सत्तार (सिल्लोड), श्री.विजय वडेहीवार (ब्रम्हपूरी), श्री.पराग अळवणी (विलेपार्ले), श्री.अस्लम शेख (मालाड पश्चिम), श्री.संतोष दानवे (भोकरदन), श्री.मंगेश कुडाळकर (कुर्ला), श्री.योगेश सागर (चारकोप), श्री.विजय औटी (पारनेर), श्री.सुनिल प्रभू (दिंडोशी), श्री.अजय चौधरी (शिवडी), श्री.प्रकाश आबिटकर (राधानगरी), श्री.अर्जुन खोतकर (जालना), श्री.रुपेश म्हात्रे (भिवंडी पूर्व), श्री.सुनिल राऊत (विक्रोळी), श्री.अनिल बाबर (खानापूर), श्री.संजय पोतनीस (कलिना), श्री.दत्तात्रय भरणे (इंदापूर), कुमारी प्रणिती शिंदे (सोलापूर शहर मध्य), श्री.संदिप नाईक (ऐरोली), श्री.बच्चू कडू (अचलपूर), श्री.बसवराज पाटील (औसा), श्री.राहुल बोंद्रे (चिखली), श्री.कुणाल पाटील (धुळे ग्रामीण), अॅड.यशोमती ठाकूर (सोनावणे) (तिवसा), डॉ.सुजित मिणचेकर (हातकणंगले), श्री.राजेश क्षीरसागर (कोल्हापूर उत्तर), अॅड.वारीस पठाण (भायखळा), श्री.दिपक चव्हाण (फलटण), श्री.रमेश कदम (मोहोळ), श्री.पांडुरंग बरोरा (शहापूर), श्री.जितेंद्र आव्हाड (मुंब्रा कळवा), श्री.सुनिल शिंदे (वरळी), श्री.भिमराव धोंडे (आष्टी), श्री.जगदीश मुळीक (वडगाव शेरी), श्री.राधाकृष्ण विखे-पाटील (शिर्डी), श्री.संदिप नाईक (ऐरोली), : सन्माननीय महिला व बाल कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) महिला बाल कल्याण विभागाने १०८ कोटी रुपयांची पुरवणी मागणी वेळेत सादर न केल्याने २ वर्षांपासून राज्यातील बालगृहांचे अनुदान थकले असल्याचे माहे जानेवारी, २०१५ मध्ये वा त्या सुमारास निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, राज्यात कार्यरत १ हजार बालगृहातील ८० ते ९० हजार बालकांच्या परिपोषणासाठी वार्षिक फक्त ७० कोटी रुपयांची तरतूद अर्थसंकल्पात अपेक्षित असतांना अर्थसंकल्पात बालगृहासाठी पूर्ण तरतूद करण्यात येत नसल्याने वर्षानुवर्षे बालगृहाचे अनुदान थकीत राहते, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सन २०१२ पासून शासनाने परिपोषण अनुदानाचा दर प्रतिदिन प्रतिबालक २१ रुपयांवरून ३० रुपये केला आहे, मात्र त्याची अंमलबजावणी अद्यापपर्यंत झाली नाही, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, राज्यातील बालगृहांना परिपोषण अनुदान वेळेवर देणेबाबत शासनाने कोणती उपाययोजना केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, याबाबत विलंबाची कारणे काय आहेत ?

**श्रीमती पंकजा मुंडे :** (१) हे खरे नाही.

(२) बालगृहांच्या परिपोषण अनुदानाबाबत पुरवणी मागणीचा प्रस्ताव आयुक्त, महिला व बाल विकास यांच्याकडून प्राप्त झाल्यानंतर हिवाळी अधिवेशन, २०१४ मध्ये रु. ६९,९८,४५ हजार एवढ्या रकमेची पुरवणी मागणी सादर करण्यात आली होती. तथापि, वित्त विभागाने काही त्रुटी उपस्थित करून पुरवणी मागणी अमान्य केली होती. सदरची पुरवणी मागणी मार्च, २०१५ च्या अधिवेशनात मंजुरीसाठी वित्त विभागाच्या मान्यतेसाठी फेरसादर करण्यात आली आहे.

(३) शासन निर्णय दि. १३ सप्टेंबर, २०१३ अन्वये दरडोई परिरक्षण अनुदानात दि. १ जानेवारी, २०१२ पासून वाढ करण्यात आलेली आहे. तथापि, ज्या ९६९ बालगृहांमध्ये बायोमेट्रिक यंत्रणा सामाजिक न्याय विभागामार्फत बसविण्यात आली आहे. ती यंत्रणा कार्यान्वित झाल्याशिवाय त्याचप्रमाणे केंद्रशासनाच्या ट्रॅकचाईल्ड या संकेतस्थळावर सर्व बालगृहांची माहिती भरणे आवश्यक असल्याने सदर बालगृहांनी याबाबतची माहिती भरल्याशिवाय व अद्ययावत ठेवल्याशिवाय परिपोषण अनुदानात वाढ देण्यात येऊ नये असा निर्णय घेण्यात आलेला आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

-----

**राज्य शासनाने सुरू केलेल्या राजीव गांधी जीवनदायी आरोग्य योजनेत  
लाभार्थीना तांत्रिक कारणास्तव लाभापासून वंचित ठेवण्यात येणे**

(५६) \* ८५२९ श्री.सुरेश हाळवणकर (इचलकरंजी), श्री.राजेश क्षीरसागर (कोल्हापूर उत्तर), डॉ.सुजित मिणचेकर (हातकणंगले) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्य शासनाने सुरू केलेल्या राजीव गांधी जीवनदायी आरोग्य योजनेत लाभार्थींच्या कागदपत्रात तांत्रिक चुका काढून लाभार्थींना वैद्यकीय लाभापासून वंचित ठेवण्याचे प्रकार कोल्हापूर जिल्ह्यात जानेवारी २०१५ अथवा त्या सुमारास निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, अनेक रुग्णांलयांनी लाभार्थी पात्र ठरल्यानंतर सुध्दा वैद्यकीय बीलाचे परतावे न मिळाल्याने अनेक सबबी सांगून उपचार नाकारले, हे सुध्दा खरे आहे काय,

(३) असल्यास, रुग्ण दाखल होताच कागदपत्रांची छाननी करून त्याच्यावर तातडीने उपचार सुरू करणे अभिप्रेत असताना, विमा कंपनीकडून उपचाराची पुर्व परवानगी मिळवण्यात मोठा विलंब होत असल्याने या कालावधीतील सर्व तपासणी व औषधोपचार यांचा खर्च रुग्णांकडून वसूल केला जातो, ही बाब सुध्दा खरी आहे काय,

(४) असल्यास, रुग्णांकडून विविध सबबी सांगून खर्च वसूल केला जात असल्याने योजनेचा उद्देश फोल ठरला आहे, हे सुध्दा खरे आहे काय,

- (५) असल्यास, सदर प्रकाराची शासनाने चौकशी केली आहे काय, व चौकशीमध्ये काय निष्पन्न झाले, त्याअनुषंगाने कोणती कारवाई करण्यात आली, अथवा करण्यात येत आहे,  
 (६) नसल्यास विलंबाची कारणे कोणती?

**डॉ. दीपक सावंत :** (१) नाही.

(२) नाही.

(३) नाही, योजनेतर्गत उपचारपूर्व मंजूरी २४ तासात देणे विमा कंपनीस बंधनकारक आहे. तसेच तातडीच्या परिस्थितीत दूरध्वनीवरून देखील मंजूरी घेता येते व त्यानंतर ७२ तासांच्या आत उपचारपूर्व मंजूरीची कार्यवाही करता येते. कोल्हापूर जिल्ह्यातील रुग्णालयांनी आतापर्यंत २६४ प्रकरणांमध्ये दूरध्वनीवरून परवानगी मागितली असून त्यापैकी १७७ प्रकरणी मंजूरी देण्यात आली आहे.

(४) व (५) नाही.

योजनेतर्गत अनाठायी पैशांची आकारणी झाल्याची तक्रार प्राप्त झाल्यास रुग्णालयाने रुग्णाचे पैसे परत केल्यानंतरच तक्रारीचे निराकरण झाल्याचे समजले जाते.

(६) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यामध्ये विशेषतः अहमदनगर, सांगली, नागपूर, जळगाव, लातूर, पुणे, मुंबई आणि पालघर यासह अनेक ठिकाणी स्वाईन फ्लूचा झालेला प्रादुर्भाव

(५७) \* ६०४२ श्री.राहुल जगताप (श्रीगोंदा), श्री.जितेंद्र आव्हाड (मुंब्रा कळवा), श्री.धनजय (सुधीर हरी) गाडगीळ (सांगली), श्री.बसवराज पाटील (औसा), श्री.गोवर्धन शर्मा (अकोला पश्चिम), श्री.राजेंद्र पाटणी (कारंजा), श्री.अस्लम शेख (मालाड पश्चिम), श्री.गोपालदास अग्रवाल (गोंदिया), श्री.विकास कुंभारे (नागपूर मध्य), श्री.योगेश सागर (चारकोप), अॅड.वारीस पठाण (भायखळा), श्री.हरीभाऊ जावळे (रावेर), श्री.जगदीश मुळीक (वडगाव शेरी), अॅड.संजय धोटे (राजुरा), श्री.राज पुरोहित (कुलाबा): सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यामध्ये विशेषतः अहमदनगर, सांगली, नागपूर, जळगाव, लातूर, पुणे, मुंबई आणि पालघर यासह अनेक ठिकाणी स्वाईन फ्लूचा प्रादुर्भाव मोठ्या प्रमाणात झाला असून मुंबईत स्वाईन फ्लूच्या रुग्णांची संख्या ७६ वर गेली असून आतापर्यंत मुंबईत ६ व राज्यात ५४ च्या वर रुग्णांचा मृत्यू झाल्याचे माहे फेब्रुवारी, २०१५ च्या सुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, स्वाईन फ्लूमुळे झालेल्या मृत्यूची गंभीर दाखल घेऊन भविष्यात नागरिकांना अशाप्रकारची लागण झाल्यास तात्काळ उपचार करण्यासाठी ऑस्ट्रेलियाहून स्वाईन फ्लू व डॅंग्यूविरोधी औषध मागवण्याचे आरोग्य विभागाने निश्चित केले आहे, हे ही खरे आहे काय,



- (३) असल्यास, स्वाईन फ्ल्यूचा प्रभावी मुकाबला करण्यासाठी ठाणे जिल्ह्यात स्वाईन फ्ल्यूच्या तपासणीसाठी लागणा-या प्रयोगशाळेबरोबरच संसर्गजन्य आजारांवरील उपचारासाठी १०० खाटांचे रुग्णालय उभारण्याचा प्रस्ताव तयार करण्याचे निर्देश मा.अरोग्य मंत्री महोदयानी दिले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, राज्य शासनाने स्वाईन फ्लू, डेंग्यु विरोधी औषधे उपलब्ध करून देण्याबाबत व ठाणे येथे प्रस्तावित रुग्णालय उभारण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) अद्याप उक्त प्रश्नाबाबत कोणतीच कार्यवाही होत नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

**डॉ.दीपक सावंत :** (१) दि.०१ जानेवारी, ते २८ फेब्रुवारी २०१५ अखेर राज्यात स्वाईन फ्ल्यूचे १७३५ रुग्ण आढळले असून त्यापैकी १४३ जणांचा या आजारामुळे मृत्यू झालेला आहे. मुंबईमध्ये स्वाईन फ्ल्यूचे ६११ रुग्ण आढळले असून त्यापैकी ३ रुग्णांचा मृत्यू झालेला आहे.

(२) हे खरे नाही.

(३) स्वाईन फ्ल्यू वा तत्सम आजारासाठी ठाणे जिल्ह्यात कस्तुरबा रुग्णालयाचे धर्तीवर सर्व प्रकारच्या संसर्गजन्य आजारासाठी स्वतंत्र रुग्णालयाची आवश्यकता वाटत असून त्याअनुषंगाने याबाबतचा प्रस्ताव महानगरपालिका, ठाणे यांचेमार्फत प्रस्तावित करावा, असे मा.मंत्री (अरोग्य) यांनी मा.पालकमंत्री, ठाणे जिल्हा यांच्या समवेत आयोजित दि.११.०२.२०१५ रोजीच्या बैठकीत सांगितले आहे.

(४) सार्वजनिक आरोग्य विभागाच्या केंद्रीय खरेदी कक्षाने स्वाईन फ्ल्यू विरोधी औषधे पुरेशा प्रमाणात खरेदी करून सर्व आरोग्य मंडळांना उपलब्ध करून दिली आहेत.

जागतिक आरोग्य संस्था व केंद्रशासनाच्या मार्गदर्शक सुचनांनुसार सर्व शासकीय रुग्णालयातून रुग्णांवर लक्षणानुसार औषधोपचार केला जातो.

ठाणे जिल्ह्यात संसर्गजन्य आजारासाठी स्वतंत्र रुग्णालयाबाबतचा प्रस्ताव ठाणे महानगरपालिका यांचेमार्फत अद्याप प्राप्त झालेला नाही.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**रोजगार हमी योजनेअंतर्गत कवडा (ता.जिंतूर, जि. परभणी)**

**पाझर तलावाच्या निकृष्ट दर्जाच्या कामासंदर्भात**

(५८) \* ७८४१ श्री.अर्जुन खोतकर (जालना), श्री.संदीपानराव भुमरे (पैठण) : सन्माननीय रोजगार हमी योजना मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) रोजगार हमी योजनेअंतर्गत कवडा (ता.जिंतूर, जि. परभणी) येथे झालेल्या पाझर तलावाच्या निकृष्ट दर्जाच्या कामासंदर्भात जिल्हाधिकारी, तहसिलदार यांच्यासह ११ अधिका-यांना माहे जानेवारी, २०१५ च्या सुमारास नोटीसा काढण्यात आल्या आहेत हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, या नोटीसीनुसार या अधिका-यांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) अद्याप, कोणतीच कारवाई केली नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

**श्रीमती पंकजा मुंडे:** (१) हे खरे नाही.

(२) व (३) प्रश्न उद्भवत नाही.

-----

**राज्यात महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजने अंतर्गत  
मजूरीच्या रकमेतील गैरव्यवहाराबाबत**

(५९) \* ५२९३ श्री.संग्राम थोपटे (भोर), अॅड.यशोमती ठाकूर (सोनावणे) (तिवसा), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), श्री.नसीम खान (चांदिवली), श्री.विजय वडेईवार (ब्रम्हपूरी), श्री.संतोष टारफे (कळमनुरी), डॉ.पतंगराव कदम (पलूस कडेगाव), श्री.अब्दुल सत्तार (सिल्लोड), श्री.राहुल बोंद्रे (चिखली), श्री.राधाकृष्ण विखे-पाटील (शिर्डी) : सन्माननीय रोजगार हमी योजना मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजनेअंतर्गत केल्या जाणा-या कामावरील मजूरांची रक्कम लाटली जात असल्याने, त्याला आळा घालण्यासाठी त्यांची मजूरी थेट त्यांच्या खात्यावर बँकेत जमा करण्यात येत असतांना बँकेत चुकीचा क्रमांक टाकण्यात आल्यामुळे खात्यात रक्कम जमा न होण्याचे ६४ हजार प्रकार माहे जानेवारी २०१५ रोजी वा त्यासुमारास निर्देशनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या प्रकरणी चौकशी करण्यात आली आहे काय,

(३) असल्यास, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुसार या प्रकरणातील दोषींवर कारवाई होण्याबाबत तसेच रोजगार हमी योजनेच्या मजूरी त्वरीत मिळण्याबाबत शासनाने कोणती तातडीची कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) अद्याप, कोणतीच कार्यवाही करण्यात आली नसल्यास विलंबाची कारणे काय आहेत?

**श्रीमती पंकजा मुंडे :** (१) व (२) राज्यात Electronic Fund Management System (EFMS) प्रणालीद्वारे मजूरांची मजूरी त्यांच्या बँक खात्यात थेट जमा करण्याची कार्यपध्दती नव्याने सुरु झाल्याने सुमारे ६८,५०३ व्यवहारांमध्ये रक्कम शासन खात्यात परत जमा झाली आहे.

मजूरीची रक्कम खात्यात जमा न होण्याची सर्वसाधारण कारणे पुढीलप्रमाणे आहेत:-

(अ) मजूरांचा खाते क्रमांक चुकीचा असणे,

(ब) मजूरांचे खाते सुप्त (Dormant) असणे

(क) बँका कोअर बँकींग प्रणालीवर आल्याने बँकांनी मजूरांचे खाते क्रमांक बदलणे.

या रकमा राज्य खात्यात परत आलेल्या आहेत.

(३) १) याबाबत सर्व जिल्ह्यांना आवश्यक निर्देश दिनांक ७/१/२०१५ रोजी निर्गमित करण्यात आले आहेत.

२) विशेष मोहिम हाती घेऊन अशा सर्व प्रकरणात मजुरांचा बँकेचा अचूक खाते क्रमांक प्राप्त करून, खाते "Active" करून मजुरी अदा करण्यात येत आहे. दिनांक ४/३/२०१५ अखेर ६७ % प्रकरणात प्रदान पूर्ण करण्यात आलेले आहे. उर्वरित प्रकरणात दि. १५/३/२०१५ पर्यंत कार्यवाही पूर्ण करण्यात येईल.

३) पुनरावृत्ती टाळण्यासाठी जिल्हा स्तरावरील सर्व सहायक लेखाधिकारी यांना आवश्यक सनियंत्रण ठेवणेबाबत निर्देश दिले आहेत.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

-----

**केंद्र शासनाच्या पंतप्रधान ग्रामसडक योजनेच्या धर्तीवर राज्यशासनाची मुख्यमंत्री ग्रामसडक योजना लवकरच सुरु करण्यात येणार असल्याबाबत**

(६०) \* ६२८२ श्री.बाबुराव पाचर्ण (शिरूर), श्री.जितेंद्र आव्हाड (मुंब्रा कळवा), श्री.राहुल जगताप (श्रीगोंदा), श्री.रमेश कदम (मोहोळ), श्री.किसन कथोरे (मुरबाड), श्री.हसन मुश्रीफ (कागल), श्री. शशिकांत शिंदे (कोरेगाव), श्री.भास्कर जाधव (गुहागर), श्री.अवधुत तटकरे (श्रीवर्धन), श्री.त्र्यंबक भिसे ( लातूर ग्रामीण) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) केंद्र शासनाच्या पंतप्रधान ग्रामसडक योजनेच्या धर्तीवर राज्यशासनाची मुख्यमंत्री ग्रामसडक योजना लवकरच सुरु करण्यात येणार असल्यामुळे दिनांक १७ डिसेंबर, २०१४ रोजी ग्रामविकास मंत्री महोदयांनी जाहीर केले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, राज्य शासनाने यापूर्वीही मुख्यमंत्री ग्रामसडक योजना जाहीर केली होती, हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, यापूर्वी योजना जाहीर करूनही या योजनेस कुठलाही निधी शासनाकडून उपलब्ध झाला नाही, हे खरे आहे काय,

(४) असल्यास, मुख्यमंत्री ग्रामसडक योजनेस भरघोस निधी उपलब्ध करून ही योजना सुरु करण्याबाबत शासनास्तरावरून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे?

**श्रीमती पंकजा मुंडे :** (१) होय.

(२) व (३) हे अंशतः खरे आहे.

(४) मुख्यमंत्री ग्रामीण मार्ग योजना सुरु करण्याबाबतचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन आहे.

-----

**कोयना धरण प्रकल्पात भूकंपाच्या संदर्भात अत्याधुनिक यंत्रणा कार्यान्वित नसल्याबाबत**

(६१) \* १०१९४ श्री.शंभुराज देसाई (पाटण) : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) सातारा जिल्ह्यातील पाटण तालुक्यातील महाराष्ट्राची भाग्यलक्ष्मी असणा-या कोयना धरण प्रकल्पात भूकंपाच्या नोंदीबाबत अत्याधुनिक यंत्रणा कार्यान्वित नसल्याने भूकंपाची माहिती लवकरात लवकर मिळत नाही, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, कोयना धरणाच्या दुरुस्तीकरीता तसेच धरणाच्या सुरक्षिततेकरीता राज्य शासन प्रतिवर्षी राज्य शासनाच्या अर्थसंकल्पामध्ये कोट्यवधी रुपयांची तरतूद करते, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, राज्यातील एवढ्या मोठ्या प्रकल्पामध्ये या विभागात सातत्याने होणा-या भूकंपाच्या नोंदी घेणेकरीता जुनीच यंत्रणा कार्यान्वित करण्याची मागणी कोयना धरण व्यवस्थानाकडून होत असताना यावर राज्य शासन कोणताही निर्णय घेत नाही, हे ही खरे आहे काय,
- (४) राज्य शासनाने यासंबंधी चौकशी केली आहे काय, असल्यास राज्य शासन यावर कोणता निर्णय घेणार,
- (५) नसल्यास, चौकशी न करण्याची व निर्णय न घेण्याची सर्वसाधारण कारणे काय आहेत ?

श्री.गिरीश महाजन : (१) हे खरे नाही.

- (२) प्रश्न उद्भवत नाही.
- (३) प्रश्न उद्भवत नाही.
- (४) प्रश्न उद्भवत नाही.
- (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

-----  
**सिंधुदुर्ग जिल्ह्यातील दोडामार्ग येथील तिलारी प्रकल्पाचे दोन्ही कालवे दुरुस्तीसाठी दोन महिने बंद ठेवण्यात आले असल्याबाबत**

(६२) \* ७९९२ श्री.वैभव नाईक (कुडाळ) : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) सिंधुदुर्ग जिल्ह्यातील दोडामार्ग येथील तिलारी प्रकल्पाचे दोन्ही कालवे दुरुस्तीच्या नावाखाली गेले दोन महिने बंद ठेवण्यात आले होते, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उक्त कालव्याचे काम अत्यंत निकृष्ट दर्जाचे झाले असून अवघ्या आठ दिवसांत साटेली-भेडशी येथील डावा कालवा खचल्याचे निदर्शनास आले असून कालव्याची सुरक्षितता धोक्यात आली आहे, हे खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उक्त कालव्याच्या दुरुस्तीकरीता लाखो रुपये खर्च करूनही दुरुस्तीचे काम निकृष्ट दर्जाचे होण्यामागची कारणे काय आहेत,

- (४) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय, त्यात काय आढळून आले आहे,  
 (५) तदनूसार यास जबाबदार असणा-या व्यक्तींवर कोणती कारवाई करण्यात आली आहे वा येत आहे,  
 (६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

**श्री. गिरीष महाजन :** (१) हे खरे आहे.

महाराष्ट्र राज्यातील कालव्यांची वार्षिक देखभाल दुरुस्ती करणेसाठी महाराष्ट्र व गोवा राज्याच्या सहमतीनुसार दिनांक २१/१०/२०१४ ते ७/१२/२०१४ पर्यंत कालवा बंद ठेवण्यात आला होता.

- (२) हे खरे नाही.  
 (३) प्रश्न उद्भवत नाही.  
 (४) प्रश्न उद्भवत नाही.  
 (५) प्रश्न उद्भवत नाही.  
 (६) प्रश्न उद्भवत नाही.

**ममता ट्रेडर्स, अमरावती यांनी शासनाचा दिड कोटी रुपयांचा व्हॅट बुडविल्याबाबत**

(६३) \* १०२८७ डॉ.सुनिल देशमुख (अमरावती), डॉ.पंकज भोयर (वर्धा), श्री.विजय वडेहीवार (ब्रम्हपूरी), अॅड.यशोमती ठाकूर (सोनावणे) (तिवसा), श्रीमती निर्मला गावित (इगतपूरी) : सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) ममता ट्रेडर्स, अमरावती मार्फत कोटयावधी रुपयांचा कापूस सिध्दी विनायक कॉटस्पिन प्रा.लि. यांना विकण्यात आला असून त्यासोबत दर्शविण्यात आलेल्या १ कोटी ४२ लाख ५१ हजारांचा जोडण्यात आलेला व्हॅट शासनाकडे जमा करण्यात आला नसल्याबाबतची तक्रार २३ डिसेंबर २०१४ रोजी विक्रीकर विभाग अमरावती द्वारे गाडगेनगर पोलिस स्टेशन अमरावतीला दिली आहे हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, सदर प्रकरणाची चौकशी पूर्ण करण्यात आली आहे काय,  
 (३) या चौकशीत काय आढळून आले आहे,  
 (४) नसल्यास, याबाबत होणा-या विलंबाची कारणे काय ?

**श्री. देवेंद्र फडणवीस :** (१), (२) व (३) मे.ममता ट्रेडर्स यांच्याविरुद्ध लेखी फिर्यादीवरून गाडगेनगर अमरावती (शहर) येथे अप.क्र. ५६४ /२०१४ भादंवि कलम ४०६, ४०९, ४२०, ४६८, ४७१, सह कलम ७४(३) (एम), ७४(३) (ओ), ७४(१) (बी), ७ /२ महाराष्ट्र मुल्यावर्धीत कर अधिनियम २००२ अन्वये गुन्हा नोंदविण्यात आलेला आहे. या गुन्ह्यामध्ये आरोपीनी अटकपूर्व जामिन मिळविला असून आर्थिक गुन्हे शाखेमार्फत सदर आरोपीने दाखल केलेले अटकपूर्व जामीन नामंजूर करण्याकरिता जिल्हा सत्र न्यायालय यांच्याकडे पत्र व्यवहार करण्यात येत आहे.

सदर प्रकरणाची चौकशी केली असता सन २००७ ते २०१३ या कालावधीमध्ये मे.ममता ट्रेडर्स कडून ४८,६६,०७,०९१ /- रुपयाचा माल श्री. सिध्दीविनायक कॉटस्पीन प्रा.लि. मुंबई यांनी खरेदी केला व १,९२,८३,९७८ /- रुपये मुल्यवर्धीत कर वसूल केला परंतु तो कर शासकीय कोषागारात भरला नाही. याबाबत गुन्ह्याचा तपास आर्थिक गुन्हे शाखेमार्फत चालू आहे.

(४) प्रश्नच उद्भवत नाही.

-----

**केज तालुक्यातील (जि.बीड) मौजे काशीदवाडी व इतर गावातील  
सर्व पिके रानडुक्करांनी नष्ट केल्याबाबत**

(६४) \* ८३२९ श्रीमती संगीता ठोंबरे (केज) : सन्माननीय वने मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) केज तालुक्यातील (जि.बीड) मौजे काशीदवाडी व इतर गावात शेतक-यांनी दुष्काळातही मेहनतीने जोपसलेली सर्व पिके रानडुक्करांनी नष्ट केली, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सदर शेतक-यांनी धारूर वन विभाग यांच्याकडे तक्रार करून रानडुक्करांचा बंदोबस्त करावा तसेच रानडुक्करांमुळे झालेल्या पिकांच्या नुकसानीचे पंचनामे करावे अशी मागणी शेतक-यांनी करूनही वनखात्याचे अधिकारी यांकडे दुर्लक्ष करित असल्याचे समोर आले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, सदर प्रकरणांकडे संबंधित अधिकारी दुर्लक्ष करित आहेत, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, याबाबत शासनाने कोणती ठोस भूमिका घेतली आहे वा घेणार आहे ?

श्री. सुधीर मुनगंटीवार : (१) हे खरे नाही.

(२) हे खरे नाही.

वन परिक्षेत्र अधिकारी धारूर यांचेकडे मौजे काशीदवाडी व इतर गावातील शेतक-यांचे शेत पीक नुकसानीबाबत तक्रार अर्ज प्राप्त झालेले नाहीत.

(३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

-----

**बेटेगांव-पंचाली (ता. पालघर) पुल धोकादायक स्थितीत असल्याबाबत**

(६५) \* ९४४४ श्री.विलास तरे (बोईसर) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) पालघर तालुक्यातील बेटेगाव-पंचालीकडे जाणा-या जिल्हा परिषदेच्या रस्तावरील पुलाचा स्लॅबचा काही भाग काही महिन्यापूर्वी कोसळल्यामुळे सदरहू पुल मोडकळीस आला आहे, हे खरे आहे काय,

- (२) सदरहू पुलाचा भाग कोसळल्यामुळे वाहतूकीसाठी सदरहू पुल अत्यंत धोकादायक झाल्यामुळे मार्गावरील अवजड वाहतुक बंद करण्याचा निर्णय तेथील ग्रामपंचायतीने घेऊन त्याबाबतची माहिती जिल्हाधिकारी पालघर, पंचायत समिती पालघर यांना लेखी कळवूनही याबाबत काही कारवाई झालेली नाही, हे खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, सदरहू पुलाची सद्यःस्थिती काय आहे व आवश्यक ती दुरुस्ती करण्याबाबत शासनाने कोणती कारवाई केली आहे वा करण्यात येत आहे ?

**श्रीमती पंकजा मुंडे:** (१) हे खरे नाही.

- (२) हे खरे नाही. प्रश्नांकीत पुलाचा भाग कोसळला नसून, वाहतूकीसाठी देखील धोकादायक झालेला नाही.
- (३) सद्यस्थितीत सदर पुलाचे खालील पृष्ठभागाचे प्लास्टर निघाले असून पुलाची किरकोळ दुरुस्तीची आवश्यकता आहे. जिल्हा परिषदेला विविध योजनांमधून प्राप्त होणा-या निधी व निकषाच्या अधिनतेने सदरचे काम प्राधान्य क्रमाने उचित योजनेतून हाती घेण्याचे जिल्हा परिषदेचे नियोजन आहे.

-----

**राज्यात क्षय रूग्णांच्या संख्येत अलिकडील काळात मोठी वाढ झाली असल्याबाबत**

(६६) \* ५२२९ श्री.अमित विलासराव देशमुख (लातूर शहर), श्री.छगन भुजबळ (येवला), श्री.रमेश कदम (मोहोळ), श्री.हसन मुश्रीफ (कागल), श्री.जितेंद्र आव्हाड (मुंबा कळवा), श्री.गोवर्धन शर्मा (अकोला पश्चिम), श्री.बाबुराव पाचर्णे (शिरूर), श्री.अतुल भातखळकर (कांदिवली पूर्व), श्री.मंगलप्रभात लोढा (मलबार हिल), श्री.अजित पवार (बारामती), श्री.राहुल मोटे (परांडा), श्री.भास्कर जाधव (गुहागर), डॉ.सतीश (अण्णासाहेब) पाटील (एरंडोल), श्री.दिलीप वळसे-पाटील (आंबेगाव), श्री.राहुल जगताप (श्रीगोंदा), श्री.राणाजगजीतसिंह पाटील (उस्मानाबाद), श्री.अवधूत तटकरे (श्रीवर्धन), श्री.हनुमंत डोळस (माळशिरस), श्री.दिलीप सोपल (बार्शी), श्री.अशोक पाटील (भांडूप पश्चिम), श्री.योगेश सागर (चारकोप) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्यात क्षय रूग्णांच्या संख्येत अलिकडील काळात मोठी वाढ झाली आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) राज्यातील बाल क्षयरूग्णांना अत्यंत आवश्यक असलेल्या पीसी १३ व पीसी १४ औषधांचा तुटवडा निर्माण झाल्याचे माहे जानेवारी २०१५ मध्ये निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, क्षय रोगाला आळा घालण्यासाठी राज्यभरातील शासकीय रूग्णालये आणि शिवडी येथील क्षयरोग रूग्णालयातही औषधांचा तुटवडा जाणवत आहे हे खरे आहे काय,
- (४) असल्यास क्षय रोग्यांना औषधांचा पुरवठा करण्यासाठी केंद्र शासनाच्या सेंट्रल टी.बी.डिव्हीजनकडे पाठपुरावा न करण्याची कोणती कारणे आहेत?

डॉ. दीपक सावंत : (१) राज्यात सन २०१२ मध्ये १,३६,०४५ क्षयरुग्ण, २०१३ मध्ये १,३७,३२० क्षयरुग्ण आणि २०१४ मध्ये १,३५,४६५ क्षयरुग्ण आढळून आले आहेत. ही आकडेवारी पाहता क्षयरुग्णांच्या संख्येत मोठ्या प्रमाणात वाढ झाली आहे असे दिसून येत नाही.

(२) राज्यात सद्यःस्थितीत १,७२७ बालक्षयरुग्ण उपचारावर आहेत. या बालक्षयरुग्णांना पीसी-१३ आणि पीसी-१४ ही औषधे देण्यात येतात. सदरची औषधे केंद्र शासनाकडून मोफत उपलब्ध होतात. सद्यःस्थितीत राज्यात पीसी-१३ चे १३९६ बॉक्सेस आणि पीसी-१४ चे ५३५४ बॉक्सेस उपलब्ध आहेत. त्यानुरूप पीसी-१४ या औषधांचा राज्यात तुटवाडा नाही.

(३) मुंबईतील शिवडी रुग्णालयात व इतर दवाखान्यात पीसी-१३ व पीसी-१४ ची पुरेशी औषधे उपलब्ध आहेत. तथापि, राखीव साठ्याची आवश्यकता आहे.

(४) राज्य शासनाने केंद्र शासनास दिनांक १/१/२०१५, ९/१/२०१५, १२/१/२०१५, २०/१/२०१५, १२/२/२०१५ आणि २३/२/२०१५ अन्वये पत्रव्यवहार करून औषधे पुरविण्याबाबत पाठपुरावा करण्यात येत आहे.

### मेळघाट (जि. अमरावती) येथील बालमृत्यू

(६७) \* ५३४७ श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), श्री.संग्राम थोपटे (भोर), श्री.अब्दुल सल्लार (सिल्लोड), श्री.विजय वडेहीवार (ब्रम्हपूरी), अॅड.यशोमती ठाकूर (सोनावणे) (तिवसा), श्री.नसीम खान (चांदिवली), श्री.सुनिल प्रभू (दिंडोशी), श्री.अशोक पाटील (भांडूप पश्चिम), डॉ.संजय रायमुलकर (मेहकर), श्री.संदीप नाईक (ऐरोली), श्री.जितेंद्र आव्हाड (मुंब्रा कळवा), श्री.किसन कथोरे (मुरबाड), श्री.राहुल जगताप (श्रीगोंदा), श्री.रमेश कदम (मोहोळ), श्री.हसन मुश्रीफ (कागल), श्रीमती माधुरी मिसाळ (पर्वती), श्री.जगदीश मुळीक (वडगाव शेरी), श्री.योगेश टिळेकर (हडपसर), श्री.भिमराव तापकीर (खडकवासला), श्री.राधाकृष्ण विखे-पाटील (शिर्डी), श्री.बसवराज पाटील (औसा), श्री.गोवर्धन शर्मा (अकोला पश्चिम), श्री.समीर कुणावार (हिंगणघाट), श्री.बाबुराव पाचर्णे (शिरूर), श्री.भिमराव धोंडे (आष्टी), श्री. अमित देशमुख (लातूर शहर), श्री. सुनिल शिंदे (वरळी) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मागील दहा वर्षांच्या तुलनेत यावर्षी मेळघाटात (जि.अमरावती) सर्वाधिक म्हणजे ३६५ बालमृत्यूची नोंद झाली असून माहे नोव्हेंबर, २०१४ या महिन्यात ४० आणि माहे डिसेंबर, २०१४ पर्यंत २४ बालकांनी जीव गमावला असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, अमरावती जिल्ह्यातील मेळघाट, धारणी चिखलदरा येथे “जननी सुरक्षा योजना, माताबालक, पोषण आहार योजना, माहेर यासारख्या योजना राबवूनही राज्यात हजार बालकांमागे बालमृत्युदाराचे प्रमाण ३६ इतके असतांनाही धारणी, चिखलदरा व मेळघाटामध्ये तोच दर ४२ इतका असल्याचेही निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, या प्रकरणी चौकशी केली आहे काय, असल्यास, चौकशीत काय आढळून आले व उक्त ठिकाणी बालकाचे मृत्यू रोखण्यासाठी शासनाने कोणत्या उपाययोजना केल्या आहेत,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?



**डॉ.दीपक सांवत :** (१) हे खरे नाही. अमरावती जिल्ह्यातील, मेळघाट परिसरातील, धारणी व चिखलदरा तालुक्यात सन २०१४-१५ मध्ये, डिसेंबर, २०१४ अखेर २९१ बालमृत्यु झालेले आहेत. मागील दहा वर्षांच्या तुलनेत डिसेंबर, २०१४ अखेर बालमृत्युचे प्रमाण कमी झाले आहे. माहे नोव्हेंबर, २०१४ या महिन्यात ३२ बालमृत्यु व डिसेंबर, २०१४ या महिन्यामध्ये २२ बालमृत्यु झालेले आहेत.

(२) हे खरे नाही.

राज्यात अर्भक मृत्यु दर २४ असून धारणे व चिखलदरा येथील सन २०१३-१४ मधील अर्भक मृत्युदर ३८ तर बाल मृत्यु दर ९ असा आहे.

(३) सदर बालमृत्यु प्रकरणाचा आढावा घेण्यात आलेला आहे.

चौकशीमध्ये सदर बालमृत्यु खालील विविध करणांमुळे झाल्याचे आढळून आले आहे.

अ.क्र.	मृत्यु चे कारण	एकूण
१	कमी वजनाचे बालक	३४
२	तापसदृश्य आजार	५
३	डायरिया	४
४	न्युमोनिया	४०
५	ए.आर.डि.एस.	३
६	हायपोथर्मिया	४
७	कन्जेक्टल अॅनामोली	२
८	कमी दिवसाची प्रसुती	१३
९	अॅसपेक्शिया	३४
१०	सेप्टीसिमिया	४६
११	इतर आजार	१०६
	एकूण	२९१

मेळघाटातील बालमृत्यु कमी करण्यासाठी खालील प्रमाणे उपाययोजन राबविण्यात येतात.

१) माहे जानेवारी, २०१५ पासून मेळघाटातील माता मृत्युवर नियंत्रण ठेवण्यासाठी या भागातील प्रत्येक गरोदर मातेची माहिती घेऊन तिच्या सुरक्षित प्रसुतीकरीता प्रत्येक आठवड्यात तपासणी सुरु करण्यात आली असून दि. १६ जानेवारी, २०१५ पासून तेथे एकही माता मृत्यु झालेला नाही. बाल मृत्यु रोखण्यासाठी Child Tracking कार्यक्रम नुकताच हाती घेण्यात आला आहे.

- २) माता आरोग्य कार्यक्रम
- ३) जननी शिशु सुरक्षा कार्यक्रम
- ४) जननी सुरक्षा योजना
- ५) मातृत्व अनुदान योजना
- ६) माहेर घर योजना
- ७) दाई बैठक योजना
- ८) मानसेवी डॉक्टर योजना

- ९) आजारी नवजात बालकांच्या उपचारासाठी विशेष काळजी कक्ष (SNCU)
  - १०) ग्राम बाल विकास केंद्रे,
  - ११) बाल उपचार केंद्रे,
  - १२) पोषण पुनर्वसन केंद्र,
  - १३) जंतूनाशक व जिवनसत्व "अ" मोहिम
  - १४) नवजात आणि बालकांती आजारांचे एकात्मिक व्यवस्थापन
  - १५) अर्भक व नवजात बालकांच्या स्तनपानाबाबत (IYCF)
  - १६) राष्ट्रीय बाल स्वास्थ्य कार्यक्रम
  - १७) आदिवासी भागासाठी द्विभाषी स्वयंवेक योजना
  - १८) पावासाळपूर्व उपाययोजना
  - १९) अति जोखमीच्या मातांची वैद्यकीय तपासणी
  - २०) मदत कक्ष
- (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

-----

**राजीव गांधी आरोग्यदायी योजनेच्या माध्यमातून मोफत शस्त्रक्रिया शिबीराच्या नावाखाली सातारा जिल्ह्यातील १५० रुग्णांची फसवणूक केली असल्याबाबत**

- (६८) \* १०१९७ श्री.शंभुराज देसाई (पाटण) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) राजीव गांधी आरोग्यदायी योजनेच्या माध्यमातून मोफत शस्त्रक्रिया शिबीराच्या नावाखाली पुणे येथील एका मोठ्या हॉस्पिटलने सातारा जिल्ह्यातील सुमारे १५० रुग्णांची फसवणूक केली आहे, हे खरे आहे काय,
  - (२) असल्यास, राजीव गांधी आरोग्यदायी योजनेच्या माध्यमातून मोफत शस्त्रक्रिया करण्यात येईल असे सांगून शिबीरात आलेल्या रुग्णांना पुणे येथे बोलवून त्यांच्याकडून हृदयाची अँजिओग्राफी करायची म्हणून १०० रुपयांचा केसपेपर काढण्यात आला व त्यानंतर एक तासाने अँजिओग्राफीची मशिन बंद पडली असल्याचे कारण सांगून रुग्णांची फसवणूक केली, हे ही खरे आहे काय,
  - (३) असल्यास, राज्य शासनाच्या राजीव गांधी आरोग्यदायी योजनेच्या माध्यमातून मोफत शस्त्रक्रिया करण्याच्या नावाखाली रुग्णांकडून १०० रुपये गोळा करणाऱ्या त्या हॉस्पिटलची राज्य शासनाने चौकशी केली आहे काय,
  - (४) नसल्यास, चौकशी न करण्याची सर्वसाधारण कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत : (१) नाही.

(२) नाही.

(३) याबाबतची बातमी दि.२९/१२/२०१४ रोजी वर्तमानपत्रात प्रसिध्द झाल्यानंतर संबंधित हॉस्टिपलची चौकशी करण्यात आली होती. त्यामध्ये फसवणुकीचा कोणताही प्रकार आढळला नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

-----

**सिंधुदुर्ग जिल्ह्यातील आचरा येथील कुंभारवाडी ते श्रावण सडेवाडी  
रस्त्याच्या डांबरीकरणाबाबत**

(६९) \* ८०१२ श्री.वैभव नाईक (कुडाळ) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) सिंधुदुर्ग जिल्ह्यातील आचरा येथील कुंभारवाडी ते श्रावण सडेवाडी रस्ता (ग्रामीण रस्ता क्र २३२) संपूर्ण नादुरुस्त असल्यामुळे रस्त्यावरून गावकऱ्यांना तसेच तेथील ज्येष्ठ नागरिकांना चालणे-फिरणे जिकरीचे व त्रासदायक होत असल्याने सदर रस्त्याचे डांबरीकरण करण्याबाबत स्थानिक नागरिकांनी तत्कालीन ग्रामविकास मंत्री यांना दिनांक २५ नोव्हेंबर, २००९ रोजी वा त्या सुमारास निवेदने देऊनही कोणतीही कार्यवाही करण्यात आली नाही, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व तदनुसार सदर रस्त्याचे डांबरीकरण व मजबुतीकरण करण्याबाबत निधी उपलब्ध करून देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत व याबाबतची सद्यस्थिती काय आहे ?

**श्रीमती पंकजा मुंडे:** (१) निवेदन आढळून येत नाही.

(२) व (३) सन २००१-२०२१ रस्तेविकास आराखड्या नुसार सदर रस्त्याचे नाव रामगड श्रावण असून सदर रस्ता ग्रा.मा. २३ दर्जाचा आहे. सदर रस्त्याची अस्तित्वातील एकूण लांबी ३.३०० कि.मी. इतकी आहे

कि.मी. ०/०० ते १/९५० ही लांबी डांबरी असून त्यापैकी कि.मी. ०/४५० ते १/९५० ही लांबी सुस्थितीत आहे.

कि.मी. १/९५० ते २/५५० लांबीतील रस्त्याचे खडीकरण करण्याचे काम सन २०१३-१४ या आर्थिक वर्षात महात्मा गांधी राष्ट्रीय रोजगार हमी योजनेमधून मंजूर असून काम प्रगतीपथावर आहे.

तर कि.मी. २/५५० ते ३/३३० ही लांबी पायवाट स्वरूपाची आहे. तेथे नवीन रस्ता करण्यासाठी संबंधित जमीन धारकाकडून दानपत्राने जागा उपलब्ध झाल्यास जिल्हा परिषदेला विविध योजनांमधून प्राप्त होणा-या निधी व निकषाच्या अधिनतेने सदरचे काम प्राधान्य क्रमाने उचित योजनेतून हाती घेण्याचे जिल्हा परिषदेचे नियोजन आहे.

-----

**मराठवाड्याच्या हक्काच्या पाण्याबाबत**

(७०) \* ५२३१ श्री.अमित विलासराव देशमुख (लातूर शहर) : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) मराठवाड्याच्या हक्काच्या पाण्यापैकी केवळ ८ टीएमसी पाणी जायकवाडी धरणात उशिराने सोडल्यामुळे अर्धे अधिक पाणी वाटेतच जमिनीत मुरले हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, भविष्यात जायकवाडी धरणात वेळीच पाणी सोडण्याबाबत आणि यावर्षीचे उर्वरित पाणी सोडण्याबाबत कोणते नियोजन करण्यात आले आहे,
- (३) तसेच, मराठवाड्याच्या न्यायहक्कानुसार पाणी वाटपाबाबत कठोर भूमिका घेण्याचे काम राज्य सरकार करणार आहे काय ?

**श्री. गिरीष महाजन :** (१) हे खरे नाही.

जायकवाडी धरणासाठी उर्ध्व भागातील मुळा व प्रवरा समुहातून एकूण ६.८१ अघफू पाणी सोडण्यात आले होते. त्यापैकी जायकवाडी धरणस्थळी ४.९२ अघफू म्हणजेच ७२ % पाणी प्राप्त झाले.

(२) व (३) प्रस्तुत विषयाबाबत विविध न्यायालयीन प्रकरणे मा.उच्च न्यायालय, मुंबई येथे न्यायप्रविष्ट आहे. या प्रकरणांच्या संदर्भात मा.उच्च न्यायालयाच्या अंतिम निकालानुसार जायकवाडी धरणात उर्ध्व भागातील धरणातून पाणी सोडणेबाबत व समन्यायी पाणी वाटपाबाबत पुढील आवश्यक कार्यवाही करण्यात येईल.

-----

**विधान भवन :**  
**मुंबई.**

**डॉ. अनंत कळसे**  
**प्रधान सचिव,**  
**महाराष्ट्र विधानसभा**

मुद्रणपूर्व सर्व प्रकिया महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालयाच्या संगणक यंत्रणेवर  
मुद्रण: शासकीय मध्यवर्ती मुद्रणालय, मुंबई.